Aº. 1857. — Nº. 171.

Opregte Haarlemsche Courant — Woensdagsche — van 22 Julij.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

PARIJS, 19 Julij.

Het ontbreekt niet aan personen, die weinig of geene waarde hechten aan de verklaring der clericale dagbladen, omtrent de bekeering van *Béranger* op zijn sterfbed. Intusschen wordt de aanmerking gemaakt, dat *Béranger* leefde van de opbrengst zijner dichtwerken, en dat die opbrengst zoo weinig strekte om in zijne behoeften te voorzien, dat de Keizerin *Eugénie*, door tusschenkomst van den boekhandelaar *Perrotin*, den uitgever der werken van *Béranger*, nog niet lang geleden eene belangrijke geldsom aan den dichter heeft doen ter hand stellen, onder uitdrukkelijk voorbehoud, dat men deze som moest doen voorkomen als het gevolg der meerdere vraag naar deszelfs werken. Dit feit zou niet in allen deele strooken met de laatste officiële opgaven, betreffende de voortdurende hooge ingenomenheid der bevolking met de werken van den overleden dichter.

— Het wordt steeds als zeker gemeld, dat de engelsche Regering, voornamelijk ook op het verlangen van Frankrijk, *Mazzini* ten ernstigste heeft aangespoord om aftezien van alle stappen, welke zouden kunnen strekken tot het verstoren der rust op het vasteland van Europa. *Mazzini* zou te dezen aanzien niet alleen de meest geruststellende verzekeringen hebben gegeven, maar zelfs hebben verklaard, dat hij voornemens was om zich voortaan van alle deelneming aan staatkundige zamenspanningen te onthouden. Voorshands schijnt men nog niet veel vertrouwen te kunnen stellen op hetgeen in dezen door den genoemden volksleider gezegd zou zijn.

— De spaansche Regering gaat thans met eene buitengewone gestrengheid te werk, ten aanzien der personen, die deel hebben genomen aan de oproerige bewegingen bij Sevilie en elders. In den avond van den 11den Julij zijn in Sevilie weder 24 insurgenten, welke tot de republikeinsche bende hebben behoord, doodgeschoten. In 't geheel zijn thans 45 personen, ten gevolge van de gebeurtenissen in Andalusie, ter dood gebragt. De persoon van *Manuel Caro* is echter niet het hoofd der bewegingspartij. Als zoodanig worden genoemd *Sisto Camara* en *Narcisso de Escosura*, welke laatste de broeder is van *Patricio de Escosura*, den gewezen minister. Deze beide hoofden bevinden zich thans in veiligheid op portugesch grondgebied.

Steeds wordt verzekerd, dat de spaansche Regering de toekomst zonder zorg te gemoet ziet, en zich krachtig genoeg gevoelt om op den duur de revolutionaire partijen het hoofd te bieden.

In Sevilie zijn bij de laatste executien eenige toeschouwers meer of minder ernstig gekwetst geworden door geweerkogels, welke bestemd waren voor de insurgenten, die ter dood moesten worden gebragt.

De spaansche Regering heeft zich vergist bij de afkondiging der wet op de drukpers. Zij is namelijk niet voornemens om de bepaling, betreffende den verantwoordelijken redacteur eerst over eene maand intevoeren. De verordeningen, aan welke binnen den tijd van eene maand moet zijn voldaan, hebben betrekking op den uitgever van een dagblad, die te Madrid 2000 realen en in de provincien 1000 realen in de directe belastingen moet betalen, en op het storten van den borgtogt van 300,000 realen in de hoofdstad en 200,000 realen in de provincien. De onverwijlde toepassing dezer bepalingen zou hebben gelijk gestaan met de schorsing der meeste in Spanje uitkomende dagbladen. De begane misslag wordt in het officiële te Madrid uitkomende dagblad hersteld.

PARIJS, 20 Julij.

Bij gelegenheid der sluiting van de Kamers behelst het officiële te Turin uitkomende dagblad een artikel, waarin de aandacht wordt gevestigd op de werkzaamheden in het afgeloopene zittingjaar en op de overeenstemming tusschen de Regering en de vertegenwoordiging, waarvan de beraadslagingen meermalen de meest afdoende bewijzen hebben opgeleverd.

— De Kaïmakam van Moldavie, Prins *Vogoridès*, heeft de Israëliten daar te lande onderworpen aan eene belasting, welke 100,000 ducaten (omstreeks 1,175,000 fr.) zal moeten opleveren. Het zonderlingste van dezen maatregel is, dat de Israëliten in Moldavie allen oostenrijksche ingezetenen zijn en dat de Kaïmakam zich omtrent deze belasting met de oostenrijksche Regering heeft verstaan. De Israëliten zouden aanvankelijk, hoogst misnoegd, hebben verklaard, ongezind te zijn om te gehoorzamen, doch waren tot andere gedachten gekomen, nadat zij overtuigd waren geworden, dat, ingeval de Kaïmakam niet werd ondersteund, de vorstendommen zouden worden vereenigd, ten gevolge waarvan de Israëliten, die alsdan zouden opgehouden Oostenrijkers te zijn, waarschijnlijk zouden worden verjaagd.

— De *Moniteur* behelst een besluit des Keizers, gedagteekend uit Plombières, den 12den Julij, waarbij de overeenkomst wordt bekrachtigd, betreffende den aanleg van een internationalen spoorweg tusschen Frankrijk en Luxemburg.

BRUSSEL, 20 Julij.

Hetgeen is medegedeeld omtrent het besluit der provinciale Staten van Limburg om geen adres aan den Koning te zenden, is ontleend aan de clericale dagbladen. Het blijkt thans echter, dat deze bladen zich niet in allen deele aan de waarheid hebben gehouden. De voorzitters van het ontwerp-adres hebben eene verklaring door middel der liberale bladen doen bekend maken, waarin voorkomt, dat geenszins bedenkingen van tegenstand aanleiding hebben gegeven tot de intrekking van hun ontwerp, maar alleen de verklaring van den gouverneur „dat het de wensch des Konings was, dat men zich voortaan zou onthouden van handelingen, welke, hetzij regtstreeks, hetzij zijdelings, als manifestatien zouden kunnen worden aangemerkt, en dat hij, de gedelegeerde des Konings, na zich van goederhand te hebben doen inlichten, de volledige overtuiging had erlangd, dat er geene spraak meer kon zijn van het weder te berde brengen van het wets-ontwerp omtrent de liefdadigheid".

De zaak is in geheim committé behandeld, doch reeds den volgenden dag had het clericale hoofdorgaan *le Journal de Bruxelles* de geheele redevoering medegedeeld van den heer *Wadeleux* tegen het adres, zonder met een woord te gewagen van de door de voorstanders aangevoerde gronden, of van de verklaring van den gouverneur.

Voor 't overige verzekeren de liberale bladen, dat het denkbeeld om een adres te zenden zeer zeker bijval zou hebben gevonden, ware het niet, dat men had vernomen, dat de Koning van het aanbieden van dergelijke stukken wenschte te worden verschoond.

— Het wordt thans van de zijde der liberalen reeds als vrij zeker beschouwd, dat zich van lieverlede in den boezem van de volksvertegenwoordiging eene zoogenaamde *parti juste-milieu* begint te vormen, van welke de tegenwoordige ministers, de heeren *de Decker* en *Vilain*, de hoofden zouden zijn en dat op die wijze de katholieke meerderheid zou worden verbroken. Ingeval deze partij tot stand komt, zal zij, naar men van dien kant meent, eene uiterst krachtige linkerzijde uitmaken, welke de ware uitdrukking zal zijn van de gezindheid der meerderheid van de natie, en tegenover zich zal hebben eene zeer zwakke ultra-clericale regterzijde en een nog zwakker centrum. Inmiddels worden de liberalen steeds tot waakzaamheid aangespoord en wordt hun onder het oog gebragt, dat de ondervinding meermalen reeds heeft geleerd, dat de partij der geestelijkheid meesterlijk de kunst verstaat, om, na eerst te zijn geweken, plotselijks weder aanvallenderwijze te werk te gaan, en alsdan eene niet geringe veerkracht te ontwikkelen.

's GRAVENHAGE, 21 Julij.

De commissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren *Jespers*, *de Brauw*, *v. Rappard*, *v. Bosse* en *Dommer*, heeft den 18den Julij het eindverslag opgemaakt, ten aanzien van de voordragt tot inkoop van nationale schuld, waarvan de bestemming nader bij de wet zal worden geregeld. Daarin komt voor, dat het in de meeste afdeelingen geen aangenamen indruk heeft gemaakt, dat de minister in den aanhef der memorie heeft gewezen op het mogelijk onvervuld blijven van den wensch der Regering, dat hare voorstellen nog in deze zitting mogten worden afgedaan; — dat algemeen is aangemerkt, dat deze voorstellen niet zijn ingediend voor den 11den Julij, midden onder de discusien over de wet op het onderwijs, en terwijl verscheidene andere belangrijke wetsontwerpen, in een uitermate beknopt tijdsbestek, als 't ware bij de Kamer waren opgehoopt. Volgens het verslag, is de late indiening alleen de oorzaak, waardoor, zoo er eenige grond voor de hoop, dat aan den wensch der Regering zou zijn voldaan, aanwezig was, de vervulling daarvan door de Regering zelve onmogelijk is gemaakt.

Verscheidene leden hebben gemeend, dat, daar het bekend was, dat de dienst van 1856 een overschot van *f* 10,000,000 zoude opleveren, men met eene voordragt als de onderwerpelijke niet tot den 16den Julij had behoeven te wachten.

Verscheidene leden hebben verder verklaard, dat zij onder geene voorwaarden wilden toestemmen in het daarstellen van een fonds voor spoorwegen, en dat zij wenschen, dat de som van tien millioenen eenvoudig tot schulddelging zou worden aangewend. Andere leden hebben begrepen, dat het aannemen van de voordragt de vraag, of er een dergelijk fonds al of niet zal worden gesticht, niet prejudicieert, en dat, ofschoon zij ook daartegen bedenking hadden, zij het ontijdig achtteden, dezelve nu reeds ter sprake te brengen.

Algemeen erkende men, dat eens ieders gevoelen over de bedoelde vraag in zijn geheel bleef; doch niettemin achtten sommige art. 4 der voordragt nutteloos, zoo niet schadelijk. Men begreep, dat de uit de in 1857 te verrigten inkoopen bespaarde renten niet in een bijzonder fonds behoefden te worden vereenigd, daar deze renten, toch vrijvallende, het batig slot van het dienstjaar zouden verhoogen, en men daaruit later, in het stelsel der Regering, zooveel, of zoo weinig, als men goed mogt vinden tot het fonds der spoorwegen zou kunnen voegen.

— Den 13den Julij heeft de Regering een ontwerp ingediend ter verbetering van de wet op de zeevisscherijen, 't welk bij het onderzoek in de afdeelingen der Tweede-Kamer tot geene bedenkingen aanleiding heeft gegeven.

Nogthans hebben eenige leden gemeend, te dezer gelegenheid de aandacht te moeten vestigen op eene onregelmatigheid, die ten aanzien van het in werking brengen der wet op de zeevisscherijen heeft plaats gehad. — Deze wet is den 3den Julij in werking getreden, en daardoor heeft men afstand gedaan van het regt om het in werking treden der wet binnen een lateren termijn te doen plaats hebben. Met den 3den Julij zijn ook de wetten van Maart 1818 en en April 1854 vervallen, en is het verbod van den invoer van vreemden haring opgeheven. In plaats van die verbods-bepalingen en zoolang niet nader daarin is voorzien, geldt het algemeene voorschrift van het tarief, 't welk den invoer der in hetzelve niet genoemde artikelen aan een invoerregt van een ten honderd onderwerpt.

De Regering schijnt deze onvermijdelijke gevolgen van de uitvaardiging der wet op de zeevisscherijen bedenkelijk te hebben gekeurd, en van daar het besluit, waarbij het in werking treden van de wet op de zeevisscherijen op 15 December is bepaald. Vermits echter dit besluit op den 10den Julij is genomen, meent men te moeten aanmerken, dat het blijkbaar onwettig is, vermits het uitvoerend gezag op dat oogenblik geene bevoegdheid meer bezat om iets daaromtrent te bepalen. Naar luid van het verslag, zoude er alzoo niets anders overschieten dan het intrekken van het bedoelde besluit van 10 Julij, welks uitvaardiging, men erkent dit gaarne, alleen het gevolg is van het verkeerd begrip der zaak; — het tot stand brengen eener wet, waarbij de regten op den invoer van den vreemden haring behoorlijk worden geregeld, en op welker voordragt men vermeent ernstig te mogen aandringen.

Het eindverslag is den 18den Julij opgemaakt door de commissie van rapporteurs, bestaande uit de heeren *Delprat*, *v. Deinse*, *Reinders*, *v. Reede* en *Gevers*.

— De commissie, in welker handen de voordragt van den heer *Dullert*, tot herziening van art. 132 van het reglement van orde der Tweede Kamer, is gesteld, welke commissie bestaat uit de heeren *Mackay*, *v. d. Linden*, *v. Hoevëll*, *Godefroi* en *Gevers*, heeft den 20sten haar verslag opgemaakt. Uit dit verslag blijkt, dat er eenig verschil van gevoelen onder de leden heeft bestaan, ten aanzien van het regt van de Kroon, tot het sluiten eener zitting en het daardoor stuiten der werkzaamheden van de Wetgeving, en dat sommige leden hebben beweerd, dat het genoegzaam zoude zijn, dat werd uitgemaakt, dat, na eene sluiting der zitting, de Kamer geenszins op eigen gezag de te voren begonnen werkzaamheden zoude kunnen voortzetten, en alzoo werd voorzien tegen dusgenaamde parlementaire *permanence*.

Ofschoon het aanbrengen van eenige matiging in de toepassing van het reglement, met het oog op het regt van de Kroon, in den meer absoluten zin, wenschelijk werd geoordeeld, is de meerderheid der commissie van oordeel, dat het voorstel van den heer *Dullert* niet wel daartoe kan leiden. Van de zijde dezer meerderheid is, in haren zin, het toevoegen van één volzin aan art. 132 voorgesteld, houdende; „voor zooverre zij de behandeling van voorstellen des Konings betreffen, indien aan de Kamer schriftelijk wordt te kennen gegeven, dat die hervatting door de Regering wordt verlangd," doch van den kant der minderheid is daartegen ook weder bezwaar geopperd.

Intusschen heeft de meerderheid ten slotte doen opmerken, dat de verandering in de werkzaamheden, door haar voorgesteld, niet zou kunnen plaats hebben, indien de Regering niet gezind was om daartoe medetewerken; — dat alzoo een voorafgaand overleg noodig zou zijn, en dat zou behooren te worden uitgemaakt, of de Kamer in het denkbeeld van de meerderheid der commissie deelt, en dat, naar haar oordeel, het voorstel niet wel tot een goed einde zal kunnen worden gebragt, zoo lang het niet met het onderwerpelijk verslag, in de afdeelingen zal zijn onderzocht.

— In de bijeenkomst van de Tweede-Kamer is heden beraadslaagd over de voordragt voor de uitbreiding van den vrijdom van den accijns van de brandstoffen.

De heer *Nolthenius* heeft doen opmerken, dat bij deze voordragt vrijdom zal worden verleend aan ten minste 5000 smeden, en heeft zijne vrees niet ontveinsd, dat men op deze wijze tot eene algeheele afschaffing van den accijns zal geraken.

De heer *Reinders* heeft voorgesteld om den vrijdom ook tot de broodbakkers uittestrekken. De minister van Financien heeft zich daartegen verklaard, maar tevens beweerd, dat, met de onderwerpelijke wet, geene vrees voor de algeheele afschaffing van deze belasting zal behoeven te worden gevoed.

Het amendement van den heer *Reinders* is met 31 tegen 14 stemmen afgewezen. *Voor* hebben gestemd de heeren *v. Eck*, *Westerhof*, *v. d. Linden*, *Hoynck*, *v. Hoevell*, *Reinders*, *de Lom*, *ten Cate*, *Anemaet*, *Dullert*, *Gevers*, *Hugenholtz*, *Hoffman* en *de Poorter*.

Het geheel der voordragt is daarop, met 24 tegen 19 stemmen, aangenomen.

Vervolgens is geraadpleegd over het ontwerp tot inkoop van openbare schuld. De heer *v. Akerlaken* heeft zich verklaard tegen art. 3 en 4 van de wet. Hij is beducht, dat de voordragt zou kunnen leiden tot den aanleg van spoorwegen door den Staat, 't welk hij allezins zoude afkeuren.

De minister van Financien heeft doen opmerken, dat door de goedkeuring van het ontwerp niets wordt geprejudicieerd.

Bij stemming is art. 3, bij 't welk werd bepaald, dat de ingekochte kapitalen op het hoofd van een bijzonder fonds zouden worden ingeschreven, met 26 tegen 23 stemmen, afgewezen.

Art. 4 is zonder beraadslaging met algemeene stemmen verworpen. De heer *v. Akerlaken* heeft daarop, bij wijze van amendement, voorgesteld, dat het bedrag der intekoopen certificaten op de grootboeken zouden worden afgeschreven. De minister heeft zich daartegen verzet, omdat alsdan het beginsel der schulddelging zou worden aangenomen, en heeft verklaard, dat, ingeval dit voorstel werd aangenomen, hij de wet zoude moeten intrekken; — maar dat, ook met de afstemming van art. 3, niets wordt geprejudicieerd, vermits, volgens den considerans, al het ingekochte uit kracht dezer wet ter beschikking blijft.

De heer *v. Akerlaken* heeft zijn voorstel ingetrokken en na nog eenige woordenwisseling is de wet, met 47 tegen 4 stemmen (die der heeren *v. Wintershoven*, *v. Nispen*, *de Lom* en *v. Amerongen*) aangenomen.

Op voorstel van den heer *Godefroi* is besloten, de voordragt van den heer *Dullert* naar de afdeelingen te verzenden en is de Kamer tot nadere bijeenroeping gescheiden.

De leden, welke *tegen* de wet op de uitbreiding van den vrijdom van den accijns op de brandstoffen hebben gestemd, waren de heeren *Dullert*, *Gevers*, *Hugenholtz*, *v. Eck*, *Westerhof*, *v. Wintershoven*, *v. Nispen*, *v. d. Linden*, *Hoynck*, *v. Hoevell*, *Reinders*, *Nolthenius*, *de Lom*, *Jespers*, *v. Bosse*, *ten Cate*, *Bots*, *Meylink*, *Anemaet*, *v. Amerongen* en ......

Bij de beraadslaging over het ontwerp op den inkoop van schuld, heeft Z. E. de minister van Financien doen opmerken, dat, met de voordragt, alles wat de spoorwegen betreft onaangeroerd blijft, maar dat, indien men eenvoudig amortiseert, de tien millioenen zeker voor de spoorwegen verloren zouden zijn, en dit welligt in sommige provincien geen gunstigen indruk zoude maken, — dat het niet genoeg was te wijzen op de bate die de dienst van 1857 konde opleveren, want dat voor deze dienst ook bijzondere uitgaven kunnen worden gevorderd, en dat men daarbij slechts bedacht behoeft te zijn op de emancipatie der negerslaven.

Deze bedenkingen hebben den heer *Hugenholtz* aanleiding gegeven om zich te beklagen, dat op zoodanige wijze de passien in sommige streken werden opgewekt. De minister heeft zich daartegen verzet, en aangemerkt, dat dergelijke uitdrukkingen niet te pas kwamen, en een minister des Konings die niet lijdelijk konde aanhooren.

Andere leden hebben de verklaring van den minister dat, met de goedkeuring van het voorstel van den heer *v. Akerlaken*, hij de wet zoude intrekken, als eene bedreiging doen voorkomen. De minister heeft dit ontkend, en aangemerkt, dat hij alleen op eene tot hem gerigte vraag, wat hij doen

zoude, indien dit voorstel werd goedgekeurd, had gemeend naar waarheid te moeten antwoorden.

In deze bijeenkomst zijn voorts aangenomen de voordragt op de verbetering van de wet op de zeevisscherijen, en die op de splitsing van de gemeente Bruinisse; de conclusie van de commissie voor het verslag van de uitvoering der indische muntwet in 1856, en de conclusie van de commissie, nopens de rekening van het fonds voor de kolonisatie van behoeftigen in de Maatschappij van Weldadigheid, strekkende om de gegevene inlichtingen aantenemen voor kennisgeving, met magtiging op de commissie om te doen drukken de overgelegde stukken, die zij daarvoor vatbaar oordeelt.

— Bij Z'. M'. besluit van 16 Julij, is aan den heer *A. Verweij*, op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van plaatsvervangend kantonregter te Vollenhoven.

— Z. M. de Koning heeft benoemd tot rector magnificus aan de hoogeschool te Groningen, voor het academiejaar van 1857—1858, den heer *L. G. Pareau*.

Z. M. heeft benoemd tot lid van den Raad van bestuur van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren, den heer mr. *G. van IJsselstein*, lid van den Hoogen-Raad der Nederlanden.

HAARLEM, 21 Julij.

Het londensche dagblad *de Morning Chronicle* meldt, bij geruchte, dat de muiterij ook tot het leger van Bombay is overgeslagen. Daarna is het blad de *Globe* in 't licht verschenen met de verklaring, dat na eene dergelijke mededeeling, het stilzwijgen der overige dagbladen welligt aanleiding tot verkeerde gevolgtrekkingen zou geven en het uit dien hoofde nuttig kan zijn, dat het publiek wist, dat bij de Regering geene berigten uit Indie zijn ontvangen na die, welker inhoud is bekend gemaakt. Eene gelijke verklaring is afgelegd in de laatste zitting van het Huis der gemeenten door den heer *Vernon Smith*, die, op eene vraag van den heer *Roebuck*, heeft geantwoord, dat de Regering niets had vernomen aangaande een opstand onder de troepen te Bombay.

— Den 18den Julij is de Koning van Zweden uit Stokholm naar Soroe vertrokken. Gedurende zijne afwezigheid zal het koninklijk gezag worden uitgeoefend door den Prinsregent als voorzitter van den Staatsraad.

Den 20sten dezer is te Amsterdam de algemeene jaarlijksche vergadering der Ned. Rijn-spoorweg-maatschappij gehonden, onder voorzitting van den heer mr. *Faber van Riemsdijk*. Er waren 22 aandeelhouders aanwezig, die 33343 aandeelen vertegenwoordigden, en 234 stemmen uitbragten. Uit het voorgelezen verslag van het afgeloopen boekjaar blijkt o. a., dat de algemeene inkomsten-rekening met een saldo van *f* 582,841 sluit, zoodat, na aftrek van een en ander, een saldo van *f* 19,916 overblijft. Indien de vergadering besluit om het saldo der rekening van vervallen-verklaarde aandeelen daarbij te voegen, wordt daardoor eene uitdeeling van 75 cents per aandeel mogelijk. Op de oude lijnen tusschen Amsterdam en Arnhem hebben de ontvangsten van reizigers, goederen enz. in het laatste jaar bedragen *f* 874,866; in het vorige jaar *f* 755,219; op de nieuwe lijnen in 1856—57, *f* 460,669; in het vorige jaar *f* 257,752: waaruit blijkt, dat het vervoer op eene allezins voldoende wijze vooruitgaat. De ontvangsten gedurende de eerste zes weken van het loopende boekjaar hebben die van dezelfde weken van het vorige jaar met *f* 32,360 overtroffen. Het doorgaande goederen-vervoer heeft, sedert de aansluiting met Duitschland, volstrekt niet aan de verwachting beantwoord.

Het materieel der maatschappij bestond op 1° Mei jl. uit 39 locomotieven en tenders, 151 passagiers-wagens en 808 wagens voor goederen, zand enz. Op dat tijdstip moesten nog 10 locomotieven worden geleverd, en werden nog 50 beestenwagens vervaardigd.

De werkzaamheden aan het gebouw voor het eindstation te Rotterdam vorderen met kracht; men rekent er op, dat de draaibrug in dit jaar gereed zal wezen. Voorts wordt gearbeid aan het internationaal goederen-station te Amsterdam, en aan het maken van los- en bergplaatsen voor steenkolen te Arnhem Utrecht en Amsterdam.

Omtrent het nog zoo geheel onvoldoende goederen-transport worden in het verslag de verschillende bezwaren opgenoemd, die dit veroorzaken. Daaronder behooren vooral de hooge vrachten van de duitsche lijn. Als laatste hulpmiddel heeft de directie onlangs aan de Keulen-Mindener-maatschappij voorgesteld, hare vrachten uitsluitend tusschen Emmerik en Oberhausen te verminderen, en die met de tegenwoordige vrachten van den Rijnspoorweg gelijk te stellen. Op dit voorstel is nog niet geantwoord, doch de directie vertrouwt, dat eenige toenadering zal plaats hebben. — Door de verkregen overtuiging, dat eene zeer aanzienlijke vracht-vermindering het eenige middel was om de mededinging tegen het transport over den waterweg met goed gevolg vol te houden, heeft men niet geaarzeld daartoe overtegaan, en ook voor het binnenlandsch vervoer is het tarief aanmerkelijk verminderd. — Zoodra de lijnen van Zevenaar naar Rheine en van Keulen naar Giessen, benevens het eindstation te Rotterdam, gereed zullen zijn, twijfelt de directie er niet aan, of de onderneming zal geheel aan de goede verwachting beantwoorden.

Uit het technisch verslag van den ingenieur blijkt, dat de wegen zich in voldoenden toestand bevonden.

De ter visie gelegde balans is goedgekeurd, en het voorstel, om 75 cents per aandeel uittedeelen, is met 314 tegen 13 stemmen aangenomen.

De heer *Holland* heeft het woord gevoerd over de min gunstige uitkomsten der balans, en als de voorname oorzaken daarvan gewezen op de hooge vrachten op den Keulen-Mindener-spoorweg, en op de nachttreinen, waartoe de directie door het gouvernement verpligt was. Hij stelde voor, eene commissie van aandeelhouders te benoemen, ten einde met commissarissen en directeuren in overleg te treden over maatregelen om de exploitatie te vermeerderen, en het uitbrengen van 't rapport dezer commissie te bepalen op 10 September. Na langdurige beraadslaging is dat voorstel aangenomen. — Voorts heeft de genoemde spreker, namens de engelsche aandeelhouders, voorgesteld, van de twee aftredende directeuren thans alleen den heer *Hesleden* op nieuw te benoemen; welk voorstel is aangenomen, nadat een voorstel van den heer *Tromp*, ondersteund door de heeren *v. Dam v. Isselt* en *Arriëns*, om ook den heer *Landré*, wiens groote verdiensten herinnerd werden, in de directie te behouden, met 281 tegen 14 stemmen was verworpen. — De aftredende commissarissen, de heeren *v. Dam*, *Hoffman* en *de Heus*, zijn, op voorstel der engelsche aandeelhouders, herkozen; doch de heer *van Dam* heeft verklaard, die betrekking niet langer dan tot 10 September te zullen waarnemen, en de heer *Arriëns* heeft zijne betrekking van commissaris nedergelegd.

— Naar men verneemt, zijn, op kosten van het bestuur der speeltafels te Homburg afgravingen bewerkstelligd aan het kasteel Saalburg, niet verre van daar, 't welk wordt gehouden van door de Romeinen te zijn gesticht. Deze werkzaamheden zijn bij het begin van Julij gestaakt. Genoemd bestuur heef zich genegen verklaard om deze af- en ontgravingen voortte-zetten, maar heeft daaraan de voorwaarde verbonden van het verlof om eene *vijfde* speeltafel in de gemelde badplaats te mogen inrigten.

— Naar men verneemt, zijn door de leden der Maatsch. van Weldadigheid. met overgroote meerderheid, tot leden van het bestuur benoemd de heeren *J. C. Baud*, minister van Staat en lid van de Tweede-Kamer der Staten-Generaal; mr. *A. J. Duymaer van Twist*, oud gouv.-gen. van N.-Indië; mr. *D. J. Ewijck van de Bildt*, minister van Staat; mr. *H.* baron *Collot d'Escury*, wethouder der stad 's Gravenhage; jhr. mr. *W. T. Gevers Deynoot*, lid van de Tweede-Kamer der Staten-Generaal en mr. *J. Rau van Gameren*, vice-president van het Hof van Gelderland; zijnde allen door de vergadering ter benoeming voorgedragen en aanbevolen.

— Naar men verneemt, gaan de werkzaamheden van de Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij zoo goed voort, dat het kanaal nog dit jaar tot in de veenen van Noord- en Zuidbarge zal gegraven zijn, en moet reeds bij directeuren het voornemen bestaan, om in de maand September aanstaande, een gedeelte van de aan de Maatschappij toebehoorende veengronden in Odoorn publiek te verkoopen. (*Pr. Dr. C.*)

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 21 Julij. Den 20sten dezer in Texel binnengekomen: de ned. oorl. kotter VLINDER, stuurm. Noordzy, Vlissingen; *Zeenimph*, Witsen Elias, Batavia; *Maria Aurelia*, Pik en de stoomb. *Diana*, beide van Londen; en uitgezeild: *Maria Elise*, van der Putte en *Prins van Oranje*, Hensing, beide naar Batavia; *Luit. Adm. Tjerk Hiddes*, Parma, Suriname; *Pegasus*, Hofker, Curaçao; *Monnikendam*, Flik, Venetie; *Clio*, Wijnmalen, Glasgow; *Sylphide*, Bolund, *Palemon*, Movig, *Triton*, Schjerve en *Eneste Söstre*, Gjersoe, alle 4 naar Fredrikstad. Wind kompas rond.

Den 20sten dezer in Helvoet binnengekomen: *Amalia*, Hettmeijer, Newjork; *Branch*, Branch, Middlesbro; *Ann*, Bird, Sunderland; *Jan Hendrik*, Slager, St. Petersburg; *Alberdina*, Potjewijd, Reval; en uitgezeild: het ned. oorl. stoomschip CYCLOOP, luit. Klerck, Noordzee, is uit zee teruggekomen; *Volharding*, Ouwehand, St. Malo; *Albion*, Drydin, *Balmoral*, Hamm, *Crystal Polace*, Davids, *Fawn*, Ditchamm en *Emerald*, Blowey, alle 5 naar Newcastle; *Frouke Egberdina*, Lukje, St. Petersburg; *Vereeniging*, Priler, Oostzee; *Merwestroom*, Vernes, Bergen.

Den 3den Junij te St. Helena binnengekomen: *Juno*, Kluin, Akyab naar Falmouth.

Den 21sten Junij van Aux Cayes uitgezeild: *Cadzandria*, de Ruiter, Falmouth.

Den 1sten Junij te Savanilla binnengekomen: *Antilope*, Gnodde, Curaçao, is 14 dito naar Amsterdam vertrokken.

Den 24sten Junij van Havana uitgezeild: *Zuiderzee*, de Jong, Amst.

Den 11den Junij te Suriname binnengekomen: *Susanna*: Groenewoud, Amsterdam; en uitgezeild: 8 dito *Noord-Holland*, Overeem, Amsterdam.

Den 22sten Mei te Curaçao binnengekomen: *Riga*, Maas, Rotterdam.

Den 9den Junij te Laguayra binnengekomen: *Jacobus*, van Duin, Amsterdam, is 18 dito naar Porto Cabello vertrokken.

Voor 20 Junij in de Bosphorus binnengekomen: *Johanna*, van der Baan, Ismael naar Falmouth.

Den 5den dezer te Boston binnengekomen: *Nederland*, Ruiter, Rott.

Den 6den dezer te Konstantinopel binnengekomen: *Maasnimph*, Kuyper, Amsterdam.

Den 16den dezer van Newport uitgezeild: *Malijer*, Bok, Singapore.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

21 *Julij* 1857. 4½ *ure.*

	van	*tot*	*gebl.*		*van*	*tot*	*gebl.*
Ned. Thesaur.	—	—		*Polen* O. 4 p	80	1/16	—
„ N. Bank	171¼	—	—	*Pruiss.* O. 4½ „	—	—	—
W. Schuld 2½ p	63 7/16	½	63 7/16	„ A. 3½ „	212½	—	—
„ . 3 „	76½	—		*Oostr.* O.G. 5 „	—		—
„ . 4 „	95⅞	96	95⅞	„ „ 4 „	63	—	—
Amort. Sd. 3½	91¼		—	„ Met. 5 „	76½	11/16	76½
Handl. Ms. 4½ „	157¾	158¼	158⅛	„ R. A. 5 „	87¼	5/16	87¼
O. Leen. 4 „	94 11/16	¾	94 11/16	„ N. 5 „	78 5/16	⅜	78 5/16
Holl. Spw. . .	—		—	„ 54. 2½ „	39 9/16	⅝	—
Leening 4½ p	98	—	—	Wr. Bk. . *f*	1164		-
Rijn Spw. 4½ „	—		—	„ . . „		—	—
M. Wld. 4 „	—	—	—	„ 4 p	320	321	-
Belg. C. 2½ „	—	—	—	*Nap.* L. B. 5 „	103⅜	—	-
Cert. R. 2½ „	53 1/16	—	—	Cert. R. 5 „	103½	—	-
Frkr. Cert. 3 „	—	—	—	*Den.* O. L. 5 „	—	—	-
Spanje O. 1½ „	25 7/16	½	—	„ 3 „	—	—	-
Obl. . . 3 „	43	⅛	—	*Brzl.* 24. 5 „	—	—	-
„ B. 3 „	37 11/16	¾	—	39. 5 „	—	—	—
A. S.	—	—	—	43. 5 „	—	-	-
B. C.	5 7/16	½	—	52. 4½ „	—	—	-
Portg. Obl. 3 p	45⅞	-	—	*Sard.* C. 5 „	—		—
Obl. 56 3 „	45⅜	—	—	*Peru* 54 4½ „	—	—	—
„ C.	—	—		P.		—	—
Rusl. H&C. 5 p	105¼	—		*Eq.* 55. 1 „	-	—	—
„ 5 „	103½	-	-	*Vensl.* Obl. 4½ „	33	.	—
Cert. Obl. 5 „	—	—	—	U. 2 „	—	—	—
„ . 4 „	88	⅛	88	*Gren.* Obl. 3½ „	21⅞	22	—
„ Stglt 4 „	87⅝	—	—	U.	6⅛	—	—
„ N. 4 „	-	-	—	*Mex.* Obl. 3 p	21 11/16	—	—
„ 54. 5 „	97⅜	7/16	97⅜	*N. Am.* Ph. H. *f*	—	—	—
„ 55. 5 „	99⅜	9/16	99⅜	Ph. B. . . .	—	—	-
„ H. 5 „	—	—	—	„ R. 6 p	-	—	—
„ L. 5 „	-	—	-	Am. Bank .	—	-	—
„ L. 4½ „	96¼	—	—	Ill. Sp. A. . .	120½	—	—
Insch. . 6 „	66¼	—	—	„ Obl. C. B. 7 p	93¾	—	- -
Cert. . 6 „	67¼	—	—	Lousiana 5 „	—		—
Polen A. . *f*	154¾	.	—	*Grkl.* Obl. 5 „	5½	9/16	5½

Russische spoorweg *f* 77½. — Beleening 4. Prolongatie 3, ½ à 3¼. Disconto 4.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der *Effecten-Societeit*:

P. F. M. UZURET, *President.*   J. BRASKAMP, *Secretaris.*

De beurs was heden, zoo voor binnenl. als voor buitel. fondsen met geringen handel, minder gunstig gestemd.

WEENEN, 21 Julij. De 5 pc. metall. 83⅝; zilver 4⅜.

LONDEN, 21 Julij. De 3 pc. gecons. resc. 92 à ⅛. Spanje 1½ pc. 25⅛ à ⅜.

PARIJS, 21 Julij. De 3 pc. renten 67 fr. 60. Spanje 3 pc. 36⅞.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 21sten Julij 1857.

Petersburg 2/m. 181½; papier. *Porto* 3/m. 40½. *Lisbon* 3/m. 40½. *Hamburg* 2/m *f* 35 3/16; idem zigt *f* 35⅝. *Londen* 2/m. *f* 11,72½; geld; idem zigt *f* 11,85; papier. Disconto 4 pc.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 20 Julij. *Raapolie* flaauw; ord. cond. *f* 52¼; vliegend *f* 50¾; p° Sept. en Oct. *f* 48¾ à *f* 48½; p° Nov. *f* 48½; p° Dec. *f* 48½ à *f* 48¼. *Lijnolie* ord. cond. *f* 47; vliegend *f* 45¾; p° Sept. en Oct *f* 45 à *f* 44¾. *Hennepolie* ord. cond. *f* 51½.

ROTTERDAM, 20 Julij. *Tarwe*: Zeeuws., Vlaams. en Overm. was weinig aangevoerd en bragt alleen voor de puikste kwaliteit vorige prijzen op; goede en puike *f* 11,75 à *f* 12,30; mindere *f* 9 à *f* 11,50; roode weinig begeerd en alleen verkocht 162 p. Hoogl. Kleefs. *f* 430; 157 p. roode Pools. *f* 385. *Rogge*: Overm., Zeeuws. en Vlaams. 20 c. lager, *f* 6,20 à *f* 7,20; voorts 147, 151 p. Belg. *f* 215, *f* 220. *Gerst*: van nieuwe Zeeuws. winter 25 last aangevoerd en naar kwal. verkocht van *f* 6 tot *f* 7,25. *Haver* 10 c. hooger; Zeeuws. en Inl. korte *f* 4,60 à *f* 5,50; dito lange *f* 3,60 à *f* 4,80. *Boekweit* lager, op 140 p.: Megchels. *f* 280; Noord-Brab. *f* 275, *f* 280; Stichts. *f* 275, *f* 278; Oostvr. veen *f* 251; Rijn *f* 278; Elve *f* 275. *Erwten*: Zeeuws. groene *f* 7 à *f* 8; groote dito *f* 7,75 à *f* 8,75; Gelders. graauwe *f* 11 à *f* 13. *Boonen*: Zeeuws. en Walch. witte *f* 9 à *f* 14; dito bruine *f* 7 à *f* 12; dito paardenboonen *f* 6,75 à *f* 7,50. *Koolzaad*: 100 last aangevoerd. Verkocht puik Overm. en Vlaamsch £ 85 in zakken; dito gestort £ 85 à £ 86; Zeeuwsch in zakken naar deugd van £ 81 tot £ 84. *Kanariezaad* *f* 15,50 à *f* 16,50.

OPMEER, 20 Julij. Aangevoerd 26 stapels kleine gras-*kaas* à *f* 28.

ENGELSCHE MARKTPRIJZEN. *Newport*, 18 Julij. Rundvleesch 3 s. 8 à 4 s. 4; schapenvleesch 3 s. 10 à 4 s. 10; kalfsvleesch 4 s. 4 à 4 s. 8.

Londen, 17 Julij. *Tarwe* 67 s. 5 d.; *haver* 28 s. 6 d.

233ste STAATS-LOTERIJ.

Trekking der eerste Klasse.

2de Lijst. N°. 5614, een prijs van *f* 5000. N°. 19603, een prijs van *f* 1500. N°. 15228 en 4015, ieder een prijs van *f* 1000.

Door den algemeenen kerkenraad der Nederd. Hervormde Gemeente te Amsterdam, is op 20 Julij jl., ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den wel-eerw. zeer gel. heer *J. B. H. Bruinier*, geformeerd het navolgende alphabetisch gestelde twaalftal van predikanten: DD. *J. F. L. Abresch*, te Middelburg; *H. T. de Blaauw*, te Leyden; *W. B. J. van Eyk*, theol. doct. te Deventer; *P. R. Hugenholtz*, te Haarlem; *A. Moens*, te Edam; *R. A. Soetbrood Piccardt*, theol. doct. te Goes; *T. Poortman*, te Zwolle; *W. L. Riehm*, te Vlaardingen; *J. Romeny*, te Leeuwarden; *W. J. O. Sluiter*, te Dordrecht; *W. van Wetering*, te Leyden; *E. Cats Wor*, te Enkhuizen.

*** Getrouwd:

Mr. J. H. NAUTA,
Advokaat te *Veendam*, en
W. C. DE BLÉCOURT,
te *Wildervank*.

WILDERVANK,
16 Julij 1857.

*** Getrouwd:

A. H. NEYSSEL,
Offic. van Gezondh. 1ste Kl. bij de Marine, en
M. A. NEYSSEL.

AMSTERDAM, 16 Julij 1857.

*** Getrouwd:

C. H. J. TH. KNIESTEDT
en
W. S. F. SCHÖN.

AMSTERDAM,
16 Julij 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Getrouwd:

Mr. J. THIEBOUT
en
D. E. POST.

ZWOLLE,
den 18den Julij 1857.

*** AMERONGEN, 17 Julij 1857. Bevallen van eenen ZOON *J. P. COOLHAAS — ROOSEGAARDE.*

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *H. D. VAN ROYEN*, geliefde Echtgenoot van D. J. VAN OLST.
UTRECHT, 17 Julij 1857.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *W. W. H. G. VAN DER WIJCK*, geb. Baronnesse *SLOET.*
Huize ARCHEM, 18 Julij 1857.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER, *J. DE RUUK — DUTRIJ VAN HAEFTEN.*
ARNHEM, 18 Julij 1857.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *C. G. J. M. VAN DER MEER DE WIJS*, geliefde Echtgenoote van H. M. MOLL.
ROTTERDAM, 18 Julij 1857.

*** Voorspoedig bevallen van eenen welgeschapen ZOON *A. M. M. KISTEMAKER, VAN EMBDEN.*
AMSTERDAM, 18 Julij 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van een' welgeschapen ZOON *MARIA VAN DER LINDEN*, veelgeliefde Echtgenoote van F. STAM.
HELLOUW, Eenige kennisgeving.
19 Julij 1857.

*** Voorspoedig bevallen van een' ZOON *J. VAN DER LEE — KATER.*
MONNICKENDAM, 19 Julij 1857.

*** Voorspoedig bevallen van een' welgeschapen ZOON *C. J. RIJKMAN*, geliefde Echtgenoote van
HAARLEM, J. J. VAN HARREVELD.
19 Julij 1857.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, Mevrouw de Wed. *A. B. BARKEY — COOPS.*
LEYDEN, 20 Julij 1857.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *MAGDALENA CHRISTINA MULLER*, geliefde Echtgenoote van
AMSTERDAM. D. J. VAN DEN HONERT.
20 Julij 1857.

*** Heden overleed, in den ouderdom van bijna acht en vijftig jaren, de Hoog Edel Gestrenge Heer H. A. GOBIUS, Kollonel en Kommandant van het 2de Regiment Vesting Artillerie enz., tot bittere droefheid zijner acht nagelatene Kinderen en verdere Betrekkingen.
BREDA, *Uit aller naam.*
15 Julij 1857. H. A. GOBIUS.

*** Den 17den Julij 1857 overleed te DELFT, de Wel-Edel Gestrenge Heer Mr. A. G. TEGEL, Oud-Commissaris van Politie, in den ouderdom van 54 jaren.
De Executeur-Testamentair,
Algemeene kennisgeving. F. J. KROESEN.

*** Tot mijne diepe droefheid overleed heden, mijne geliefde Moeder HELENA ANTONIA SPAAN, Weduwe *Jacobus Joannes Verbrugge*, in den ouderdom van ruim 76 jaren. A. M. H. VERBRUGGE.
AMSTERDAM, 17 Julij 1857.
Familie, Vrienden en Bekenden zoo binnen als buiten deze Stad, gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aantenemen.

*** Op den 18den Julij 1857, is te HAARLEM plotseling overleden, de Heer ÆGIDIUS WALAARDT SACRÉ, Notaris aldaar, in den ouderdom van 66 jaren, tot diepe droefheid van zijne Kinderen en verdere Betrekkingen.
Eenige kennisgeving.

*** Op heden overleed, in den ouderdom van bijna 50 jaren, mijn geliefde Echtgenoot BARTHOLOMEUS VAN DEN BOOGAART, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwd-Zoon. A. C. CROL,
CLEVE, Wed. *Van den Boogaart.*
19 Julij 1857. Eenige kennisgeving.

⁂ Voor de vele bewijzen van belangstelling, bij ons Huwelijk ontvangen, betuigen wij onzen welmeenenden dank.
J. MULLER.
VALKENBURG, E. C. MULLER,
bij *Leiden.* geb. TENCKINCK.

⁂ De Heeren HOPE & C°., KETWICH & VOOMBERGH en Wed. W. BORSKI adverteren, dat de **COUPONS** in Amerika verschenen 1 Mei 1857, van Certificaten hunner Administratie op *Schuldbekentenissen ten laste de Stad Mobile* in de Vereenigde Staten van Amerika, rentende 5 pCt., van heden af betaald zullen worden ten Kantore van de *Associatie-Cassa*, en wel die groot Ds. 10 met *f* 23,62 en die groot Ds. 5 met *f* 11.81.
Amsterdam, 18 *Julij* 1857.

⁂ **AANKONDIGING.**
Door GABRIËL LEONARD WARNAER, Bouwman te Dirksland, is aan Zijne Majesteit het verzoek gedaan, dat aan zijne Dochter LEENTJE worde vergund, bij hare Geslachtnaam te voegen dien van VAN SCHELLE, ten einde zich voortaan te mogen noemen en teekenen VAN SCHELLE WARNAER.
Geschiedende deze aankondiging, in verband met de bepalingen op het stuk der Naamsveranderingen, voorkomende in Art. 63 tot 69 van het Burgerlijk Wetboek.
Dirksland, den 18den Julij 1857.

⁂ Al die iets te vorderen heeft van, verschuldigd is aan, of eenige goederen of papieren onder zich heeft behoorende tot de nalatenschap van den Heer DIRK VAN TUSSENBROEK, in leven Huis- en Rijtuigschilder te Utrecht, gelieve daarvan voor den 1sten Augustus 1857 *franco* opgave te doen ten Kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES te Utrecht.

⁂ De Rector van het Stedelijk Gymnasium te Haarlem maakt bekend, dat voor hen, die als LEERLINGEN tot dit Gymnasium wenschen toegelaten te worden, het Examen bepaald is, op Vrijdag 7 Augustus 1857, voor den middag ten 10 ure, aan het Locaal van het Gymnasium, en dat de Lessen weder op den 10den Augustus beginnen zullen. De Rector voornoemd,
J. VENHUIZEN PEERLKAMP.
Haarlem, 22 *Julij* 1857.

⁂ De ondergeteekende, Hoofd-Onderwijzer der Idioten-School te 's Hage, heeft redenen gevonden om voor deze Betrekking te bedanken, zich verder liever willende wijden aan de opleiding van eenige dan van een groot aantal Kinderen, zoo biedt hij zich aan, om de geheele opvoeding van EEN of MEER KINDEREN, geene **Idioten** evenwel, op zich te nemen.
Indien eene of meer Familien van deze gelegenheid wenschen gebruik te maken en hem daartoe genoeg vertrouwen gelieven te schenken, worden zij verzocht met hem over de voorwaarden in onderhandeling te treden.
Adres: Zuidwal, V. 288, te 's Hage.
B. C. KORNFELDT.

⁂ Men verlangt tegen primo Augustus of vroeger: Een ONDERMEESTER van den 3den Rang. Adres Letter B., aan den Boekverkooper R. VOGELENSANK te Gouda.

⁂ Op een Dorp in Zuid-Holland wordt op aannemelijke voorwaarden gevraagd, voor eene talrijke School: Een' ONDERMEESTER van den 4den Rang. Vereischten zijn: een goed uiterlijk, en lust tot verdere opleiding. Brieven *franco*, Letter P., bij de Boekhandelaren en Drukkers MENSING & DE KONING, te Rotterdam.

⁂ Een ONDERWIJZER van den 3den Rang, P. G., oud 21 jaren, bezittende acte van toelating voor de Fr., Hoogd. en Eng. Taal, niet onervaren in de wiskundige Wetenschappen en van goede getuigschriften voorzien, wenscht verplaatst te worden. Adres met *franco* Brieven, onder Lett^{s}. P. H., bij J. VAN BENTUM EN ZOON, Boekhandelaars te Gouda.

⁂ J. KUNST, te Vriesenveen Prov. Overijssel, vraagt ten spoedigste, als EERSTE ONDERMEESTER, Iemand van den 2en of 3en Rang P. G., bekwaam eene talrijke Klasse en de Fransche en Hoogduitsche Talen te onderwijzen, tegen genot der gewone verpleging en een Salaris van p. m. *f* 150. Adres in *persoon* of Brieven *franco*.

⁂ Voor eene talrijke Dorpsschool in Overijssel, verlangt men ten spoedigste een ONDERMEESTER van den 2en of 3en Rang, P. G., in staat eene talrijke Klasse te besturen en nu en dan de Kerkedienst met Orgel, waartenemen, tegen genot der gewone verpleging, de gelegenheid tot het aanleeren van Talen en een Salaris van *f* 60 à *f* 70. Adres onder Letter V., aan den Drukker J. DE LANGE, te Deventer. *Franco.*

⁂ A. VAN MARION te Rijnsburg, vraagt tegen September a. s. een' ONDERMEESTER, van de Hervormde Godsdienst, tegen genot van Kost en Inwoning, benevens 70 Gl. Salaris. Brieven *franco* of in *persoon*.

⁂ Aan het stedelijk Instituut te Arnhem wordt tegen een ruim honorarium verlangd: Een SECONDANT, die de beginselen der Wiskunde kan helpen onderwijzen. Men adressere zich met *franco* Brieven aan J. C. VETHAKE.
Arnhem, 15 *Julij* 1857.

⁂ Aan een' Instituut in de Prov. Utrecht, vraagt men tegen 15 Aug^{s}. e. k.: Eenen SECONDANT van de P. G., en bekwaam tot het geven van onderwijs in de Fransche, Hoogduitsche en Engelsche Taal. Kennis der Wiskunde zal tot aanbeveling verstrekken. Adres met *franco* Brieven, onder Letter P., bij den Boekhandelaar A. J. VAN HUFFEL, te Utrecht.

⁂ **APOTHEEK.**
Men verlangt in eene Apotheek te Amsterdam, tegen p° Augustus of later, een bekwaam BEDIENDE, of Iemand die de Receptkunde eigen is, en zich verder wenscht te bekwamen. Adres met *franco* Brieven, onder Letters N. N., bij PR. SCHORN JR., Boekhand. op de Prinsengr. bij de Vijzelstraat BB. 500, te Amsterdam.

⁂ **LEES HIER.** Er wordt om met den 1sten Augustus in dienst te treden gevraagd: Een BROODBAKKERS-KNECHT, van de P. G., zijn werk grondig verstaande. Adres met Brieven *franco*, L^{s}. B. W., of in *persoon*, bij den Boekhandelaar F. CRÉVOT, te Beverwijk.

⁂ Men vraagt in elke Provincie des Rijks, een GESCHIKT SOLIDE PERSOON om inteekenaren te verzamelen op *eene belangrijke Letterkundige Onderneming*. Adres met *franco* Brieven, onder Letter M., bij A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

⁂ Een GEHUWD PERSOON, uit den fatsoenlijken stand, ruim Dertig jaren oud, van de P. G., bekwaam in het BOUWKUNDIG TEEKENEN, TIMMEREN en met alle aanverwante Vakken, alsmede met de Fransche Taal bekend, zag zich gaarne hier ter Stede of elders in eene VASTE BETREKKING geplaatst, hetzij als OPZIGTER eener Fabriek of aan een der Spoorwegen, kunnende hij van activiteit, zedelijk gedrag, enz., de beste informatien bekomen. Reflecterenden gelieven zich *franco* te adresseren onder Lett. X. X. X., aan het Bureau van het Handelsblad.

⁂ Bij eene Familie in de omstreken van Driebergen, wordt verlangd: IEMAND van omstreeks 25 à 30 jaren, van de P. G., tot *Huisknecht*, tevens geschikt tot het verrigten van Tuinwerk. Adres *franco* Brieven, onder Letters A. Z., bij den Boekhandelaar EVERSZ, te Zeyst.

⁂ **OPROEPING VAN SOLLICITANTEN.**
Door sterfgeval wordt verlangd in de Societeit der IJzersmederij te Zaandijk: Een MEESTERKNECHT geschikt voor Vuur- en Bankwerk en bekend met Molenwerk. Adres in *persoon* of met *franco* Brieven voor 12 Aug. 1857, bij SIBBELE DE BOER Mr. Scheepstimmerman, te Zaandijk.

⁂ Dadelijk wordt gevraagd: Een KOETSIER, van middelbaren leeftijd en voorzien van de noodige bewijsstukken van bekwaamheid. Te adresseren, met *franco* Brieven, onder Letter IJ, bij de GEBRS. BELINFANTE, te 's Gravenhage.

⁂ **MANUFACTUREN.**
Tegen September e. k. of daaromtrent wordt te Arnhem een JONGMENSCH en JUFVROUW gevraagd. Vereischte eenigzins met het vak bekend en van de Prot. Godsdienst. Adres *franco* onder Q, bij den Boek- en Steendrukker G. J. THIEME te Arnhem.

⁂ Eene PREDIKANTS DOCHTER, tusschen de 20 en 30 jaren oud, die nu gedurende 4 jaren bij eene Dame tot Gezelschap is: zoekt eene andere diergelijke Betrekking, of ook wel tot assistentie in eene niet al te drukke Huishouding; bij voorkeur in een Christelijk Gezin Adres *franco* Brieven, onder L^{t}. V., bij den Boekhandelaar H. DE HOOGH, in de Huidenstraat, te Amsterdam.

⁂ Een Weduwnaar op een dorp, welke eene fatsoenlijke betrekking bekleed, van de P. G. en middelbaren leeftijd, vraagt tot waarneming zijner Huishouding en om met hem de opvoeding van zijn eenig Dochtertje te deelen, een MEISJE of WEDUWE van gelijke jaren en Godsdienst. — Bij eenig vermogen zal een zacht karakter de meeste aanbeveling zijn. — Adres met *franco* Brieven onder Letters H. B. aan A. KNOOP, Klein Heiligland te Haarlem.

⁂ In een Gezin zonder Kinderen, verlangt men tegen November in 's Gravenhage, eene KAMENIER van de P. G., van goede getuigschriften voorzien, bekwaam in haar vak, een goed humeur hebbende, loon naar bekwaamheden. Brieven *franco*, onder de Letters Z. Z.. bij den Boekhandelaar A. H. BAKHUYZEN, te 's Gravenhage.

⁂ *Une DEMOISELLE de bonne famille, Religion Protestante, à même d'instruire le Français, l'Anglais, le Hollandais, l'Allemand etc., aimerait bien se voir placée comme gouvernante dans une famille qui ira se rendre aux Indes. Lettres affranchies chez le libraire-éditeur L. SCHIERBEEK, Lettres M. V., Leeuwarden.*

LOGEMENT 'SHAGE.
De ondergeteekende heeft de eer H. H. Reizigers de opening van zijn nieuw Gemeubileerd en Elegant ingerigt HOTEL mede te deelen, zullende alles aangewend worden, om de gunst, waarmede men hem zal gelieven te vereeren, zich waardig te maken.
LOGIES en ONTBIJT à *f* 1,— en *f* 1,20.
DINERS van 3—6 uur à *f* –,70, *f* –,80 en *f* 1,—.
Hôtel de la Haye. M. ALTEWISCHER.
Vroeger *de Zeven Kerken van Rome.*

⁂ **AANBOD voor COMMENSALEN.**
Wordt de gelegenheid aangeboden van 1—6 geplafonneerde behangen KAMERS, met volle KOST en BEDIENING, in een der gezondste en aangenaamste Dorpen van geheel Gelderland, vrij van overstrooming en aangename vrije wandelingen. Brieven *franco*, Letters M. B., aan het Postkantoor te Vaassen bij het Loo.

⁂ Door bijzondere omstandigheden is nog te Huur en terstond te aanvaarden: Een aangenaam ZOMER- en WINTERVERBLIJF, bestaande uit een Huis met vijf Kamers en een Tuin, gelegen te Voorst. Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Boekhandelaar A. E. C. VAN SOMEREN, te Zutphen, op *franco* Brieven, Letter C.

⁂ **TE HUUR,**
terstond te aanvaarden: Een HUIS, waarin vier behangen en geplafonneerde Kamers, Keuken met Pomp, Zolder, Kelder, een ruime Schuur en verdere Gemakken, benevens TUIN met vele Vruchtboomen, aangenaam gelegen op 10 minuten afstand van Doetinchem en 5 minuten van den Straatweg. Te bevragen *franco*, bij H. J. NUSSELDER, bij Doetinchem.

⁂ **Te HUUR voor 1 tot 6 vaste Jaren:**
Een HEEREN-HUIS met grooten TUIN, bestaande in 6 geplafonneerde behangen Kamers, Keuken, Kelder, Waschen Meidenkamer, in een der gezondste en aangenaamste Dorpen van geheel Gelderland, vrij van overstrooming, aangename vrije wandeling; met 1 Augustus te aanvaarden. Brieven *franco*, Letters M. K., aan het Postkantoor te Vaassen bij het Loo.

⁂ **MET 1° AUGUSTUS**
of des verkiezende, met 1° September, October of November aanstaande, wordt door vertrek **te Huur** aangeboden: Een fraai en gemakkelijk ingerigt BOVENHUIS met vrijen Opgang, gelegen in de Rijnstraat, te Arnhem, bevattende 9 zoo groote als kleine Kamers, Keuken, Zolder, Kelder enz. Te bevragen met *franco* Brieven, onder Letter B., bij den Boekhandelaar W. J. KRUYT, te Arnhem.

⁂ Het Geneeskundig Etablissement *Zuiderburg*, nabij 's Gravenhage, ontvangt **LIJDERS** van *alle Ziekte-Categoriën*, behalve *Krankzinnigen*. Voor *Ooglijders* en Patienten behebt met *Verkrommingen*, zijn geheel bijzondere beschikkingen genomen.

⁂ **VOOR *f* 2000 TE KOOP.**
Een BOEKWINKEL en LEESBIBLIOTHEEK die voor vele uitbreiding vatbaar is, gelegen in een der schoonste plaatsen van Gelderland. Het HUIS voor een matigen prijs daarbij *te Huur*. Adres met *franco* Brieven onder de Letters W. B. bij den Heer Gs. KLAASSEN, Lange Hofstraat te Zutphen.

⁂ **UIT DE HAND TE KOOP TE BREDA:**
Een modern HEERENHUIS, bestaande uit 7 groote Kamers, waarvan 2 en Suite, 3 kleine Kamers, goeden Keuken met Pomp- en Regenwater, Kelder, ruime Zolder, fraaijen grooten TUIN, Plaats met Pomp en Regenbak, ruime Remise, enz. enz.; het geheel groot 6 Roeden, 50 Ellen. Adres met *franco* Brieven, Haagdijk B, N°. 377, te Breda.

⁂ **TE KOOP:**
Een TENTWAGEN, zoo goed als nieuw, een PHAËTON, een SPEELWAGEN op Veeren, een gebruikte EZELWAGEN met EZEL en TUIG en drie BOKKEWAGENS. Te bevragen bij J. G. SCHWARTZ, Zadelmaker, Groote Houtstraat, te Haarlem. Brieven *franco*.

---

f 325.

Eene moderne sterk toongevende 7 Octaafs PIANINO, TE KOOP, en ter bezigtiging bij W. C. VAN DER PIGGE, in *Sigaren*, Batteljorisstraat 3de Huis v. d. Krocht, te Haarlem.

KERKLAMPEN TE KOOP GEVRAAGD.
Kerkbesturen of Lampenmakers, die LAMPEN voor Kerkkroonen te KOOP hebben, worden verzocht, daarvan melding te doen, met opgaaf van prijs, aan den KOSTER der Hervormde Gemeente te Oosterbeek. Brieven *franco*.

⁂ **HAARLEMMERMEER.**
Openbare Verkooping te Aalsmeer, op Vrijdag 24 Julij 1857 des midd. ten 12 uur door den Notaris J. H. LICHTENBELT JR., van 42 Bund. ROGGE, GARST, TARWE en HAVER, staande in den Haarlemmermeer-polder op Kavels N°. 10 Sectie L. L. N°. 12, Sectie L. N°. 27, Sectie J. J. N°. 15 en 30, Sectie H. H. N°. 2, Sectie J. J. en N° 8, Sectie N. N. alles breeder bij billetten.

⁂ VERKOOPING te Heemstede, op de Gronden genaamd *Bronstee*, over de Hofstede *Leeuwenhoofd*, Vrijdag 31 Julij 1857, 's morgens 10 ure, van een groote partij extra in gewas staande ZAND-AARDAPPELEN.

⁂ De Notaris VAN STEENBERGEN, gevestigd te Sliedrecht, is voornemens ten verzoeke van den Heer D. VERHAGE, op Zaturdag den 1sten Augustus 1857, des namiddags ten 4 ure, te Sliedrecht, aan het Boveneinde, ten Herberge van *A. Prins Az.*, in het openbaar te Verkoopen:
Een hecht, sterk en bijzonder goed ingerigt HEERENHUIS, waarin 4 behangen Kamers, Keuken, Kelder en Zolder, gemerkt Wijk B, N°. 57, met SCHUUR annex en ERVE, staande en gelegen onder de Gemeente Sliedrecht, aan het Boveneinde, Buitendijks, strekkende tot aan de Rivier de Merwede, belend ten Oosten *F. H. Meijer*, en ten Westen *A. Seret*. Bij het Kadaster bekend in Sectie C, onder N°. 2342, voor 01 Roede, 69 Ellen.
Te aanvaarden bij de betaling der Kooppenningen den 1sten September 1857.
Te bezigtigen den 22sten, 23sten en 24sten Julij 1857, des namiddags van 2 tot 5 ure.
Nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van den gemelden Notaris *van Steenbergen*.

⁂ W. J. ELSENHORST, Makelaar zal op Zaturdag den 1sten Augustus 1857, des avonds na vijf ure, in het Logement *den Gouden Leeuw*, in de Zijlstraat, te Haarlem, in openbare veiling Verkoopen, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. F. D. VAN MEEUWEN:
N°. 1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS, *waarin sedert verscheidene jaren de Broodbakkers-Affaire met goed succès wordt uitgeoefend* en ERVE, staande en gelegen aan de O. Z. van de Kruisstraat, tusschen de Nieuwe Kruisstraat en Ridderstraat te Haarlem, get. W. 6. N°. 162, Kad. Sect. Litt. C. N°. 549, Huis en Erf, groot 1 R. 4 E., hebbende dit Perceel eenen vrijen uitgang in eene gemeene Poort.
Ten overstaan van den Notaris Mr. C. GERLINGS.
N°. 2. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen aan de N. Z. van de Hagestraat nabij de Beeksteeg te Haarlem, get. W. 2 N°. 443 Kad. Sect. Litt. D. N°. 2264, Huis en Erf, groot 60 E., en een gedeelte ter grootte van 40 E. van het Perceel, Kadaster Sect. Litt. D. N°. 2263, Erf, in het geheel groot 1 R., 72 E., te zamen groot 1 R., hebbende dit Perceel eenen vrijen uitgang in eene gemeene Poort, bij het Kadaster bekend onder Sectie Litt. D. N°. 2261, gemeene Steeg, groot 46 E.
Ten overstaan van den Notaris G. G. JOEKES:
N°. 3. Een stuk TUINGROND, gelegen in den Lange Poellaan, even buiten doch onder den vrijdom der Gemeente Haarlem, Kad. Sectie Litt. F. N°. 1636, groot 3 R., 20 E., en N°. 1637, groot 1 R., 10 E., te zamen groot 4 R., 30 E., *waarvan de opstal toebehoort aan J. K. van Groningen, onder Haarlem.*
N°. 4. Een stuk TUINGROND, gelegen in de Lange Poellaan, even buiten doch onder den vrijdom der Gemeente Haarlem, Kad. Sect. Litt. F. N°. 714, groot 2 R., 80 E., en N°. 715, groot 9 E., te zamen groot 2 R., 89 E., *waarvan de Opstal toebehoort aan de Erven van P. Roose, onder Haarlem.*
N°. 5. Eene GRAFSTEDE, gelegen op de algemeene Begraafplaats der Gemeente Haarlem, onder de Gemeente Schooten en Gehuchten, bevattende de oppervlakte van een Graf, in het Zuiderdeel, aan de Buitenzijde N°. 153, zijnde een gedeelte van het Perceel bij het Kadaster bekend onder Sect. Litt. B. N°. 262, Kerkhof, groot 3 B., 4. R.
Breeder bij Biljetten omschreven. Nadere informatien zijn te bekomen bij bovengemelden Makelaar. De Bewij-

zen van Eigendom en Veilcondities zullen *drie* dagen vóór en op den Verkoopdag ter visie liggen ten Kantore van de Notarissen voornoemd.

, De Notaris Mr. J. P. DE FREMERY, te 's Gravezande residerende, zal op Dingsdagen den 11den en 18den Augustus 1857, telkens des avonds ten 6 ure, in de Herberg *Toorenburg*, te Naaldwijk, Veilen en Verkoopen:

Een hecht, ruim en weldoortimmerd HUIS, bevattende 4 vertrekken, Kelder, Keuken en Zolder, benevens SCHUUR, BLEEKVELD, ERF en bijbehoorende WONINGEN, staande en gelegen aan de Molenstraat te Naaldwijk.

Nadere informatien zijn te bekomen bij voornoemden Notaris.

UITERWAARDEN.

Men is van meening op Maandag den 17den Augustus 1857, bij inzet, en Maandag den 31sten Augustus daaraanvolgende, bij toeslag, des namiddags ten 5 ure, in het Logement van *van de Pol* aan het Lexkesveer onder Wageningen, ten overstaan van Mr. W. H. TAAIJ, Notaris te Arnhem, in het openbaar te veilen en in perceelen en massa finaal te Verkoopen:

De 's Gravenwaarden, liggende onder Randwijk, bestaande in ongeveer 33 bunder uitmuntend UITERWAARDEN WEILAND, van de eerste kwaliteit.

De percelen zullen bij de nader uittegeven billetten worden opgegeven, terwijl inmiddels nadere inlichtingen zijn te bevragen ten Kantore van den bovengenoemden Notaris.

, Op Dingsdag, den 11den Augustus 1857 en volgende dagen, aantevangen des voormiddags 10 ure *precies*, zal binnen Alkmaar, ten sterfhuize aan de Oudegracht, Wijk A. N°. 28, in het openbaar, door de ambtsbediening van den te dier stede gevestigden Notaris J. G. A. VERHOEFF, worden Verkocht: Eene zeer belangrijke verzameling BOEKEN, bevattende ruim 2000 Werken over: *Natuur-, Wis-, Sterre-, Aardrijks-, Zeevaart-, Schilder-, Teeken-, Graveer-, Dicht-, Letter-, Genees-. Werktuig-, Munt-, Penning-, Geslacht-, Wapen-, Oudheid-, Volken-, Staat- Huishoud-*, en *Geschiedkunde. Regtsgeleerdheid, Wijsbegeerte, Kerkelijke Geschiedenis* en verdere Kunsten en Wetenschappen, mitsgaders eene fraaije collectie HANDSCHRIFTEN, PRENTEN, PLATEN, KAARTEN, GLOBES, BOEKENKASFEN en SCHRIJFBUREAU'S, alles nagelaten door den Wel-Ed. Geb. Heer C. J. HELLINGWERFF, in leven oud Lid-Korrespondent van het voormalig Koninklijk Instituut van Wetenschappen, en Lid van verschillende Geleerde Genootschappen. Zullende de kostbare KABINETTEN van: *Physische-, Optische-, Catoptrische-, Mechanieke- en Astronomische Instrumenten, Oudheden*, en verdere Kunstvoorwerpen, van *Penningen* en *Munten*, van *Schelpen, Horens en verdere Zeegewassen*, van *Mineralen*, en van voorwerpen op Liquor- op nader aantekondigen dagen in de maand September e. k., worden verkocht. Catalogussen worden gedrukt bij HERMs. COSTER & ZOON, te Alkmaar, waar die der Boeken, enz., op *franco* aanvrage is te bekomen à 10 Cents het exemplaar.

, G. DE GEUS te 's Gravenhage heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

WET

REGELENDE HET

LAGER ONDERWIJS.

Prijs 10 Cents.

, Door J. H. SIDDRÉ te Utrecht, wordt met succes gedebiteerd:

ONDERRIGT

voor den Bijbellezer, met betrekking tot de Godsdienstige, Staatkundige, Maatschappelijke en Huisselijke instellingen der Israëlieten, tot goed verstand der H. Schrift des christendoms *f* -,75.

WOORDEN

uit den Bijbel en Woorden uit het hart voor kinderen. Met 16 lieve zw. Pl. *f* -,60.

, Bij den Boekhandelaar P. N. VAN KAMPEN, is van de pers gekomen:

IVORS,

door de Schrijfster van **GEERTRUIDA, DE BEPROEVINGEN DES LEVENS, KATHARINA ASHTON, CLEVE HALL**, enz.

Naar het Engelsch, door *ANTONIA*.

2 Deelen compleet, met Vignet *f* 6.80

Van dezelfde Schrijfster zag vroeger het licht:

GEERTRUIDA, OF DE LIEFDE DES GELOOFS. Tweede Druk in Postformaat, 2 Dln. ingenaaid *f* 3.20, geb. in Linnen *f* 3.90.

BLANCHE EVELIJN, OF DE KRACHT DES GELOOFS, 2 Dln. gr. 8°. *f* 6.80.

DE BEPROEVINGEN DES LEVENS, 2 Dln. gr. 8°. *f* 5.70.

KATHARINA ASHTON, 2 Dln. gr. 8°. *f* 6.80.

CLEVE HALL, 2 Dln. gr. 8°. *f* 6.90.

Tevens is dezer dagen bij denzelfden Uitgever verschenen:

FREDERIKA BREMER, HERTHA, vertaald door *C. M. MENSING*, 2 Dln. compl., met Vignet *f* 4.80.

ZAIDEE, uit het Engelsch (van Miss MARGARETHA OLIPHANT), 2 Dln. compl., met 2 Vignetten *f* 6.80.

De aanvankelijke aanvrage om dezen belangwekkenden Roman is den Uitgever een aangenaam blijk, dat hij met de uitgave daarvan niet in den smaak van ons beschaafd publiek heeft misgetast.

, Bij W. P. VAN STOCKUM, te 's Gravenhage, is verschenen:

DE OPKOMST VAN DE NEDERLANDSCHE REPUBLIEK, door **J. LOTHROP MOSLEY**, met Inleiding en Aanteekeningen van Dr. R. C. BAKHUIZEN VAN DEN BRINK, 2e Aflevering. . . . . *f* 0,85.

HH. Boekhandelaren, die nog geene opgave gedaan hebben van het getal hunner inteekenaren, gelieven onverwijld de benoodigde Exemplaren van deze en de volgende Afleveringen aan te vragen, zullende het werk verder geregeld worden voortgezet.

, Bij GEBROEDERS KRAAY, te Amsterdam, is verschenen:

I. HANDBOEK DER HANDELS-AARDRIJKSKUNDE.

Naar onderscheidene bronnen bewerkt door

A. VAN OTTERLOO,

Hoofd-Onderwijzer aan de Inrigting tot Onderwijs in Koophandel en Nijverheid te Amsterdam.

Een Deel gr. 8°. van 500 compres gedrukte bladzijden. Prijs *f* 3,90.

II. GESCHIEDENIS DER NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE,

VOOR GYMNASIEN EN ZELF-ONDERRIGT, DOOR

W. J. HOFDIJK,

Leeraar in de Ned. Taal- en Letterkunde aan het Gymnasium te Amsterdam.

In een Deel groot 8°. compleet. Prijs *f* 3,25.

, Bij H. DE HOOGH, Huidenstraat te Amsterdam, is van de pers gekomen:

REDEVOERING

GEHOUDEN DOOR

M. G. GROEN VAN PRINSTERER,

in de zitting van de Tweede-Kamer der Staten-Generaal van 9 Julij 1857, betrekkelijk

HET ONTWERP VAN WET OP HET LAGER ONDERWIJS.

„Neem het Kruis weg gelijk geschiedt in eene School voor Israëliet en Christen, dan valt het Christendom weg"

Prijs 5 Cts. Ter verspreiding 25 exempl. *f* 0,90.

, De Heer VAN LEEUWEN, Koopman te Zevenhuizen, berigtte ons dezen morgen, dat zijn Kind door de **REVALENTA** genezen is, het was zoo verzwakt, dat de hoop het te zullen behouden slechts zeer klein was; gelukkig heeft hij nog in tijds besloten de Revalenta te proberen. Hij vertelde ook, dat er meer Kinderen in Zevenhuizen door genezen waren.

Rotterdam, 17 *December* 1856. **J. A. KLINGER & Co.**

MAAG- EN ONDERBUIKSKWALEN, diarrhaea, verstoppingen, opgezetheid, spanning, slechte spijsvertering, maagdrukking, winden, pleuris, loomheid, vermoeidheid, slijm, verzwakking, lusteloosheid en alle andere ziekten, die door abnormalen toestand der spijsverteringswerktuigen ontstaan, worden spoedig en zeker genezen door Du Barry's kracht- en gezondheid herstellend meel.

De gunst, waarin Du Barry's Revalenta zich verheugt, heeft velen uitgelokt onder verschillende benamingen allerhande meelsoorten in den handel te brengen, waarbij Linzenmeel en afval van Stijfselfabrieken eene eerste rol spelen. Wij moeten daarvoor waarschuwen, daar wij herhaaldelijk berigten ontvangen hebben van nadeelige gevolgen, die het gebruik daarvan na zich sleepte.

DU BARRY'S REVALENTA is te verkrijgen voor 87½ Ct. *f* 2 *f* 3½ *f* 8 *f* 16 — Kleine bussen. 1 ℔ 2 ℔ 5 ℔ 12 ℔ Eng. gewigt, in het **VERKOOPHUIS** en de bekende Dépôts. (7/22 57.)

VOOR HET ONDERWIJS

is bij D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te Leyden, verschenen:

1. **HENRY JACKSON** en **JAN DE LANGE**, Gids in de Engelsche zamenleving of eene uitgezochte verzameling van dagelijks te pas komende gesprekken Engelsch en Hollandsch, waarbij gelet is op het eigenaardig en veelzijdig gebruik inzonderheid der werkwoorden, met duidelijke aanwijzing tevens van de klemtoonen. *f* -,75.

2. **ENGELSCHE KOOPMANS-CORRESPONDENTIE.** *f* 0,90.

3. **FRANSCHE KOOPMANS-CORRESPONDENTIE.** *f* 0,90.

4. **DUITSCHE KOOPMANS-CORRESPONDENTIE.** *f* 0,90.

5. **L. E. C. MANTHER**, Allereerste grondbeginselen der Aardrijkskunde ingerigt ten behoeve van de Nederlandsche Jeugd. *f* -,60.

6. **J. P. DELLEBARRE**, Fables choisies, à l'usage de ceux, qui apprennent la langue française. Seconde edition entièrement revue et corregée *f*-,55, per 12 Ex. *f* -,40.

7. **W. A. ELBERTS**, Tafereelen uit de geschiedenis des Vaderlands. Met een aantal Houtsneê-Figuren en Prenten. 2 deelen *f* 2,80.

8. **Mr. G. DORNSEIFFEN**, Verkorte Latijnsche Spraakkunst voor de Scholen. 2de druk. *f* -,90.

9. **NIEUW ENGELSCH WOORDENBOEK**, in twee deelen bewerkt naar de beste bronnen, waarbij in deel 1 de uitspraak, naar WEBSTER, compl. in 14 à 16 Afl., ieder van 80 bladz. comp. druk. Prijs per Aflev. *f* 0.40.

10. **D. BOMHOFF Hz.**, Nieuw Nederduitsch-Fransch en Fransch-Nederduitsch Woordenboek. 2500 pag. in octavo, geb. in 2 heele linnen banden met keurig verg. Rugtitel. In plaats van *f* 15,40 voor *f* 6,00.

11. **D. BOMHOFF Hz.**, Volledig Duitsch-Hollandsch en Hollandsch-Duitsch Zakwoordenboek, naar de beste bronen. 1072 pag. In plaats van *f* 5,90 voor *f* 3,60.

12. **P. BEST**, Groote Kaart van Europa voor Schoolgebruik 4e druk in 12 bladen roijaal formaat, hoogte El 1.6, breedte 1.8, binnensrands. Prijs: gekleurd *f* 4,50. Op katoen geplakt met rollen *f* 7,80.

13. **NIEUWE KAART VAN HET KONINGRIJK DER NEDERLANDEN**, benevens de Nederlandsche bezittingen in andere werelddeelen. (Hoogte 84, breedte 57 Nederlandsche Duimen, binnensrands.) Prijs op zwaar papier, gekl. *f* 2,40, op doek rollen met *f* 3,90, op linnen gedrukt in étui *f* 3,40.

, Voor wie Gelderland bezoekt, wordt als wèl onderrigte Gids aanbevolen.

ARNHEM *en zijne* OMSTREKEN, *met een platte Grond der Stad*. Prijs *f* 1.

De uitgave geschiedt bij de Boekhandelaars Is. AN. NIJHOFF & ZOON, te Arnhem, bij welke mede onlangs het licht zag.

I. **Mr. L. A. J. W. Baron SLOET**, *Mijn verblijf te Kissingen*. Met drie Platen en Vignet. Prijs *f* 1.80.

II. **G. H. M. DELPRAT**. *Verhandeling over de Broederschap van G. GROOTE en over den invloed der Fraterhuizen op den wetenschappelijken en godsdienstigen toestand, voornamelijk van de Nederlanden na de veertiende eeuw*. Tweede vermeerderde en verbeterde druk. Prijs *f* 3.

III. **Mr. R. W. TADAMA**, *Geschiedenis der Stad Zutphen, van de vroegste tijden tot* 1795. Met Platen en Kaart. Prijs *f* 3.

IV. **J. P. SPRENGER VAN EYK**, GANGANELLI (Paus *Clemens XIV*), *in zijn leven en karakter geschetst*. Met portret. Prijs *f* 2.40.

Om de tegenwoordige woeling en toestand van *Italie*, regt te waarderen, leze men wat de schrijver in dit werk meldt aangaande den politieken toestand van dit land in de voorgaande eeuw en aangaande de omstandigheden die *Clemens XIV* tot de opheffing van de orde der Jezuiten geleid hebben.

V. **J. J. CREMER**, DANIEL SILS, 2 Deelen met Vignet. Prijs *f* 5.50.

In alle Leesgezelschappen zal deze uitmund, geschreven *Roman* met welgevallen worden ontvangen.

, Ten gebruike op de **GYMNASIËN en INSTITUTEN**:

Worden door H. A. VAN HELDEN, Heiligenweg D. 230 te Amsterdam, de volgende werken bijzonder aanbevolen;

Mr. G. DORN SEIFFEN, HANDBOEK der ALGEMEENE GESCHIEDENIS. 5 Dln. 6 Stn. *f* 15,—.

Om zich de aanschaffing van dit nuttige historieboek gemakkelijk te maken, worden de deelen afzonderlijk verkocht, nl. het 1ste dl. *Oostersche Volken f* 1,20; — het 2de dl. *Grieken f* 1,60.; — het 3de dl. *Romeinen f* 2,50; — het 4de dl. *Middeneeuwen f* 3,40; — het 5de dl. 1ste st. *Nieuwe Geschiedenis f* 2,50; — het 5de dl. 2de st. *N. Gesch. f* 3,80.

Mr. G. DORN SEIFFEN, HANDLEIDING tot de ALGEMEENE GESCHIEDENIS, 5 stukken. *f* 3,25.

Zeker is geen boekje beter geschikt voor schoolgebruik dan dit, waarvan de afzonderlijke stukjes tegen den volgenden prijs te verkrijgen zijn het 1ste st. *Oostersche Volken f* -,30; — het 2de st. *Grieken f* -,30; — het 3de st. *Romeinen f* -,50; — het 4de st. *Middeneeuwen f* -,55; — het 5de st. *N. Gesch. f* 1,60.

GRAIHOFF'S Leiddraad over de ALGEM. GESCHIEDENIS der wereld met *supplement* . . . . . *f* 2,40.

Supplement afzonderlijk. . . . . -,60.

, **De nieuwe vermeerderde uitgave**

VAN DE BROCHURE:

NEERLANDS LAATSTE VLAG

OP HET

GRONDGEBIED VAN BELGIË,

DOOR

JR. H. A. VAN KARNEBEEK,

is heden bij de Boekhandelaren de ERVEN DOORMAN te 's Gravenhage in het licht verschenen en à 10 Cents verkrijgbaar.

, Bij H. C. SUSAN C. Hzoon te 's Hage is ter perse en zal onmiddelijk na de aanneming door de 1ste Kamer het licht zien:

DE WET OP HET ONDERWIJS

verklaard en toegelicht uit de officiële bescheiden der beide Kamers enz.

Deze uitgave der **WET** zal o. a. bevatten: *Een overzigt der Nederl. Wetgeving omtrent het onderwijs van af de* 16de *eeuw*; terwijl de verdere bewerking niet minder zal zijn, dan die der *Wetten* op het *Armbestuur*, de *Waterstaatsbelangen en de Jagt en Visscherij*, vroeger bij denzelfden uitgever verschenen. Bestellingen worden in elken Boekwinkel aangenomen.

, Door P. M. VAN CLEEF Jz., te Hilversum, is uitgegeven en verzonden:

VERSPREIDE DICHT- EN PROZA WERKEN,

VAN

H. TOLLENS, Cz.

VERZAMELD DOOR

G. ENGELBERTS GERRITS,

Met s' Dichters Levensschets en toelichtende Aanteekeningen.

EERSTE DEEL: — GEDICHTEN.

Gedrukt op zwaar Hollandsch mediaan, gr. oct. formaat, met Photographische Buste en Staalvignet van *J. W. Kaiser*, in Kartonnen Band.: . . . . **f 3,60.**

Te Haarlem bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.

Behoort bij de

HAARLEMSCHE COURANT

van 22 Julij 1857.

VERSLAG van het verhandelde in de Zomer-vergadering van 1857 van de Staten der provincie Noord-Holland.

De zomer-vergadering der Staten van *Noord-Holland* is op den 7^den Julij 1857 geopend en op den 16^den daaraanvolgende gesloten.

De Staten hebben gedurende dien tijd 3 bijeenkomsten gehouden en wel op den 7^den, 14^den en 16^den Julij.

De bijeenkomst van 7 Julij is bijgewoond door 59 leden.

Na het zamenstellen der afdeelingen zijn in die bijeenkomst achtereenvolgens ter tafel overgelegd en ter kennisse der leden gebragt, de verschillende te behandelen stukken.

Voor kennisgeving zijn aangenomen:

1. Z. M. besluiten, houdende goedkeuring:

a. Van de reglementen van bestuur voor den *Grebpolder*, den polder de *Reekerkoog* en den polder het *Woud*.

b. Van de besluiten der Staten tot wijziging van den staat, betrekkelijk het dragen in de kosten van den *Noorder IJ- en Zeedijk*, — tot aankoop van grond te *Callantsoog*; — tot het aanvaarden van een legaat gemaakt aan het gesticht *Meerenberg*.

c. Van het reglement op de uitoefening der groote of zoutharing-visscherij voor de provincie *Noord-Holland*.

d. Van het besluit der Staten tot intrekking voor zooveel *Noord-Holland* betreft, van het reglement op de uitoefening dier visscherij.

en 2° de brieven van den Minister van Binnenlandsche Zaken, betreffende de beschikbaarstelling der sommen over 1857 toegestaan, voor kosten van het provinciaal bestuur.

Nadat door de vergadering met 41 tegen 19 stemmen was beslist, dat geen onderzoek in de afdeelingen zal plaats hebben der begrooting en verdere voordragten van financieelen aard, zijn de overige der overgelegde stukken, óf ter inzage der leden gedeponeerd om nader in behandeling te worden genomen, óf gesteld in handen van commissien om daarop te dienen van rapport.

Tot leden der commissien zijn benoemd:

a. Voor de financieele zaken de Heeren *Kikkert*, *de Lange*, *Laan*, *de Vicq*, *Versteegh*, *Croockewit*, *Koenen*, *Brouwer Ancher*, *Buchner*, *Perk en Heydanus*.

b. Voor de voordragt tot wijziging van het huishoudelijk reglement voor het gesticht Meerenberg, de Heeren *Merens*, *Messchert van Vollenhoven*, *Sarphati*, *Gulcher en Quarles van Ufford*.

c. Voor de waterstaats en polderzaken de Heeren *Scheltinga Winterberg*, *de Dieu Fontein Verschuir*, *Smit*, *Gerdenier*, *Opperdoes Alewijn*, *van Akerlaken*, *S. de Vries*, *Hoeufft van Velsen*, *Teding van Berkhout*, *Heemskerk* en *G. de Vries Az.*

Bij monde van den Heer *Scheltinga Winterberg* wordt rapport uitgebragt door de commissie, in de najaarszitting van 1856 benoemd tot het instellen van een onderzoek nopens den staat der duinen. De commissie verzoekt daarbij diligent verklaring tot aan de eerstvolgende zomervergadering en tevens eenige uitbreiding van het haar vroeger gegeven mandaat.

Het rapport wordt ter visie gelegd om nader in behandeling te worden genomen.

In de vergadering van 14 Julij jl., zijn tegenwoordig geweest 58 leden.

In deze bijeenkomst is door den voorzitter mededeeling gedaan van eene aan hem gerigte missive van den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken, houdende kennisgeving, dat bij Z. M. besluit van 6 Julij 1857 n°. 48, naar aanleiding van art. 23 der wet van 12 Julij 1855, (staatsblad n°. 102), is geregeld het geschil tusschen de Staten dezer provincie en die van *Zuid-Holland*, over de invoering van een nieuw reglement voor het Hoog-heemraadschap van *Rijnland*.

Daarna is ter tafel gebragt eene missive van Gedeputeerde Staten, waarbij wordt voorgesteld, het provinciaal reglement tot beveiliging van de kunstmatige beplanting der duinen, vastgesteld den 8sten Julij 1842, afgekondigd den 19^den November 1851 (provinciaal blad n°. 111), intetrekken bij een besluit, waarvan het ontwerp wordt overgelegd.

Deze stukken worden gesteld in handen eener commissie bestaande uit de Heeren *Schoon*, *Jolles*, *de Moraaz Imans*, *Schimmel* en *Messchert van Vollenhoven*, met verzoek om daarop in de eerstvolgende bijeenkomst te willen dienen van rapport.

Achtereenvolgens wordt door de commissien, benoemd in de bijeenkomst van 7 Julij jl. rapport uitgebragt over de verschillende in hare handen gestelde stukken, en wel:

1. Voor zooveel de stukken van financieelen aard betreft, bij monde van de Heeren *de Lange* en *Büchner;*

2. Voor zooveel aangaat de voorgestelde wijziging van het huishoudelijk reglement voor het gesticht *Meerenberg*, bij monde van den Heer *Messchert van Vollenhoven.*

En 3. Voor zooveel aangaat de waterstaats- en polderzaken, bij monde van den Heer *Heemskerk.*

De vergadering besluit dat alle deze rapporten ter visie zullen worden gelegd, en dat de behandeling daarvan zal plaats hebben in de vergadering van 16 Julij 1857.

Vervolgens zijn voor kennisgeving aangenomen de navolgende stukken, welke overeenkomstig het in de vorige bijeenkomst bepaalde, ter provinciale griffie hebben ter visie gelegen:

a. Mededeeling eener plaats gehad hebbende onderhandsche aanbesteding van het onderhoud der bakens in het *IJ* en de *Voorzaan.*

b. Idem van het planten van stroo en helm, en het stellen van rietschuttingen op de duinen langs de *Noordzee* aan den vasten wal.

c. Missive van Gedeputeerde-Staten betreffende het herstel der schoeijing langs de *Overtoomsche Vaart*. Gedeputeerde-Staten verzoeken daarbij met de wederoverlegging der tot deze zaak betrekkelijke stukken, diligent verklaring tot de najaars-vergadering van dit jaar.

d. Opgave van door Gedeputeerde-Staten goedgekeurde en bij hen ingekomen keuren van waterschappen.

e. Rekening en verantwoording van den betaalmeester, wegens de fondsen der provincie *Noord-Holland*, over 1855, gearresteerd door de algemeene rekenkamer.

Voorts heeft plaats gehad de benoeming van een buitengewoon lid van Gedeputeerde-Staten en is de Heer Jh^r. *L. J. Quarles van Ufford* op nieuw als zoodanig benoemd.

In de vergadering van 16 Julij zijn tegenwoordig geweest 64 leden.

De Heer *Jolles* brengt rapport uit namens de commissie in de bijeenkomst van den 14^den Julij benoemd, tot onderzoek van het voorstel van Gedeputeerde-Staten, tot intrekking van het provinciaal reglement tot beveiliging van de kunstmatige beplanting der duinen, dd. 8 Julij 1842.

De voorzitter deelt mede dat aan hem zijn ter hand gesteld,

1. Een amendement van den Heer *Smit* op de conclusie van het rapport der financieele commissie, in zake van het verleenen van pensioen aan gewezen ambtenaren bij de provincialen waterstaat.

En 2. Een amendement van den Heer *Büchner*, tot wijziging van een post der provinciale begrooting.

Deze amendementen zullen nader worden voorgebragt bij de behandeling der onderwerpen, waartoe zij betrekking hebben.

De voortzetting der werkzaamheden heeft daarna plaats in de onderstaande volgorde:

1. In behandeling is genomen de begrooting der kosten van het provinciaal bestuur van *Noord-Holland*, voor zooveel het rijksbestuur is, voor 1858.

Bij het rapport ten deze uitgebragt, wordt voorgesteld, de begrooting goed te keuren, ten einde als voordragt aan den Koning te worden aangeboden.

De Heer *Teding van Berkhout* merkt op, dat op deze begrooting voorkomt een post tot aankoop en onderhoud van meubelen, voor het gebouw, alwaar de Staten vergaderen, welke uitgaaf ook hem hoog noodig voorkomt, doch hij wenscht te dezer gelegenheid de aandacht van Heeren Gedeputeerde-Staten te vestigen op het benoodigde onderhoud van de zaal zelve, hetwelk naar zijn inzien veel te wenschen overlaat.

Spreker vraagt of het gebouw behoort aan de stad *Haarlem*. Zoo ja, dan wenscht hij dat Gedeputeerde Staten met het bestuur dier stad in overleg zullen treden, ten einde tot verbetering van het locaal moge worden overgegaan.

De voorzitter antwoordt dat het gebouw aan de stad *Haarlem* in eigendom toebehoort, en dat hij vermeent, dat Gedeputeerde Staten wel bereid zullen zijn om te dezer zake met het gemeente-bestuur in overleg te treden.

Z. H. E. G. merkt echter op, dat voor het gebruik van het locaal, tot hiertoe geen huur wordt betaald. Ware dit het geval, dan zoude eerder op het deugdelijk onderhoud daarvan kunnen worden aangedrongen.

De Heer *Teding van Berkhout* vertrouwt, dat wanneer huur voor het gebouw wordt gevorderd, het geen overwegend bezwaar zal opleveren.

De begrooting wordt daarna aangenomen.

2. De suppletoire begrooting der enkel provinciale en huishoudelijk inkomsten en uitgaven voor 1857, strekkende tot regeling zoo in ontvang als uitgaaf van het legaat, door M^r. *E. de Markas* gemaakt ten behoeve van het Provinciaal Krankzinnigen gesticht *Meerenberg*, wordt aangenomen en vastgesteld.

3. Naar aanleiding van het verhandelde in de Staten-vergadering van 20 November 1856, is door Gedeputeerde Staten eene voordragt gedaan, tot het verleenen van pensioen aan de gewezen ambtenaren bij den provincialen waterstaat, welke tengevolge van de nieuwe regeling van het beheer van dien waterstaat, met 1 Januarij 1857 hunne betrekkingen hebben verloren.

De financieele commissie heeft zich met deze voordragt niet kunnen vereenigen, omdat daarbij geene vaste regelen ten aanzien van het verleenen van pensioen aan provinciale ambtenaren zijn voorgesteld.

Bij haar rapport stelt zij mitsdien voor, het onderwerp der pensionering alsnog geheel onpraejudiceerd te laten en Gedeputeerde Staten uittenoodigen een nader voorstel te doen, waarbij de voorwaarden van pensionering zullen worden geregeld.

In afwachting dier voordragt wenscht de commissie, dat aan de uitgevallen ambtenaren voorloopig een gelijk wachtgeld over 1858 worde verleend, als hun over het loopende jaar is toegekend.

Het daarop door den Heer *Smit* voorgedragen amendement strekt, om het eerste gedeelte der conclusie van het rapport in zooverre te wijzigen, dat Gedeputeerde Staten zullen worden uitgenoodigd, *een onderzoek in te stellen, in hoeverre er algemeene regelen zouden zijn vast te stellen, volgens welke pensioen zoude kunnen worden toegelegd en desaangaande aan de vergadering verslag te doen.*

Tot toelichting wordt door den Heer *Smit* hoofdzakelijk het volgende aangevoerd.

In het afgeloopen jaar heeft hij gestemd tegen het toen door Gedeputeerde Staten gedaan voorstel, tot pensionering der uittevallen waterstaats-beambten.

Hij is ook tegen hetgeen nu door Gedeputeerde Staten is voorgesteld. Door de aanneming der voordragt zooals die is liggende, zoude de zaak der pensionering van provinciale ambtenaren als in transitu worden uitgemaakt, hetgeen hem niet geraden voorkomt. Maar ook tegen het voorstel der commissie heeft hij bezwaar.

Bij aanneming daarvan toch zoude aan Gedeputeerde Staten ten deze een bepaalde last worden gegeven.

De strekking van het amendement is, dat nader zal worden onderzocht, of er regelen voor de pensionering zijn vast te stellen. Is het onderzoek door Gedeputeerde Staten in te stellen gunstig, dan zullen zij die regelen aangeven, die naar hun oordeel behooren te worden gesteld; zoo neen, dan zal men de redenen daarvoor nader kenbaar maken en de zaak zal dan nader een onderwerp van behandeling bij de vergadering uitmaken. Hij acht een nader onderzoek te meer wenschelijk, omdat er behalve de weinige ambtenaren van den waterstaat, die door de provincie worden bezoldigd, nog andere ambtenaren zijn, die evenzeer van wege de provincie bezoldigd worden, te weten die van het provinciaal krankzinnigen gesticht, waarop tevens zal moeten gelet worden.

De Heer *Koenen* merkt op, dat deze laatste omstandigheid niet bepaaldelijk door de commissie in aanmerking is genomen bij de behandeling der onderwerpelijke voordragt en dat hij daarin voor zich zelve allezins termen vindt om zich met het voorgedragen amendement te vereenigen.

Het amendement wordt alsnu in stemming gebragt en met 61 tegen 1 stem aangenomen, terwijl de vergadering zich voorts vereenigd heeft met het voorstel der commissie, om inmiddels aan de uitgevallen ambtenaren over 1858 een gelijk wachtgeld als over 1857 toe te leggen.

4. Aan de orde is de missive van Gedeputeerde Staten, waarbij magtiging wordt verzocht om nu en in het vervolg, bij vrijvalling van jaarwedden of verhoogingen van ambtenaren bij den provincialen waterstaat, over het daarvoor bestemde bedrag, te mogen beschikken ten behoeve van hen, die met de waarneming van de dienst zullen worden belast.

Overeenkomstig het rapport der commissie, wordt de gevraagde magtiging aan Gedeputeerde Staten verleend.

5. Missive van Gedeputeerde Staten, waarbij mededeeling wordt gedaan van, en gunstig wordt aanbevolen, het verzoek van den raad van administratie der maatschappij van den Zaanlandschen communicatie weg, om een provinciaal subsidie van *f* 3000, tot dekking van het nog overgebleven te kort op de kosten van aanleg van dien weg.

De commissie in wier handen dit stuk is gesteld, is van oordeel dat men zich bij de behandeling dezer zaak geheel op het terrein moet plaatsen, waarop in 1853 subsidie is verleend aan genoemde maatschappij.

Te dier tijd heeft men tot grondslag aangenomen, dat het hier zoo wel een rijksbelang, als een belang der provincie betrof. Het rijk en de provincie hebben dan ook tot dekking van het destijds bestaande te kort, elk eene gelijke bijdrage verstrekt.

Op grond van het bovenstaande stelt de commissie voor, om aan den raad van administratie van den Zaanlandschen communicatieweg een subsidie van *f* 1500 te verleenen, onder voorwaarde dat van rijkswege eene gelijke som beschikbaar zal worden gesteld.

De voorzitter brengt het voorstel der commissie in stemming, hetwelk met 56 tegen 8 stemmen wordt aangenomen.

6. Aan de orde is de missive van Gedeputeerde Staten, strekkende om op de provinciale begrooting voor 1858, aanvankelijk eene som van *f* 10.000 uittetrekken, voor subsidie ten behoeve der verbetering van de wegen in den *Haarlemmermeerpolder*, onder bepaling dat daarover slechts onder nadere goedkeuring der Staten zal mogen worden beschikt.

Bij het ten deze uitgebragt rapport is voorgesteld, de bovengenoemde som op de begrooting voor 1858 uittetrekken, ongepraejudiceerd de vraag, voor welk aandeel in de eventuele kosten voor verbetering van wegen in de Haarlemmermeer, door de provincie zal worden bijgedragen.

De conclusie van het rapport wordt aangenomen.

7. In behandeling komt de voordragt van Gedeputeerde Staten, tot regeling der kosten van verbetering van het vaarwater in het *IJ* voor *Spaarndam* en van dat in het *Spaarne.*

Deze voordragt strekt om ¼ der bedoelde kosten voor rekening der provincie te nemen, ingeval namelijk het rijk, de gemeente *Haarlem* en het hoogheemraadschap van *Rijnland*, zich mede elk met ¼ gedeelte zullen belasten.

Het beheer over deze werken zal worden opgedragen aan de provincie.

Bij het in deze zaak uitgebragt rapport is aan de vergadering voorgesteld, zich met de voordragt van Gedeputeerde Staten te vereenigen.

In stemming gebragt zijnde, verklaren zich 55 leden *vóór* en 9 leden *tegen* de voordragt, welke mitsdien is aangenomen.

8 Adres van den directeur van den Amsterdamschen schouwburg, houdende verzoek dat over 1858 wederom ten behoeve van dien schouwburg een subsidie van *f* 3000 uit provinciale fondsen moge worden verleend.

Dit adres is gerigt aan Gedeputeerde Staten, doch om daarop te beschikken aan deze vergadering overgelegd, alzoo het is ingekomen, na de opmaking en voorloopige vaststelling der provinciale begrooting voor 1858.

De commissie stelt voor het subsidie te verleenen en daarvoor een post van uitgaaf op de begrooting voor 1858 uittetrekken.

Met 33 tegen 31 stemmen wordt dit voorstel aangenomen.

9. De beraadslagingen worden geopend over het voorstel van Gedeputeerde Staten, strekkende:

1. Om in 1858 over te gaan tot het doen bouwen eener woning voor den 2^en geneesheer in het gesticht *Meerenberg*.

en 2. Om de jaarwedde van dien geneesheer te bepalen op *f* 2000 's jaars, benevens vrije woning.

Met het eerste gedeelte van dit voorstel heeft de commissie zich niet vereenigd; haar rapport strekt tot afwijzing daarvan. In plaats van eene afzonderlijke woning

voor den tweeden geneesheer te doen bouwen, wenscht de commissie dat aan hem voorloopig worde toegestaan eene geldelijke tegemoetkoming voor eene woning, zoo na mogelijk aan het gesticht, de som van *f* 500. niet te bovengaande.

De commissie heeft verder voorgesteld de jaarwedde van meergenoemden geneesheer vast te stellen op *f* 2000, onder intrekking van het genot van vrije kost, inwoning bewassching enz.

De Heer *Messchert van Vollenhoven* voert over deze zaak het woord en vangt aan met te wijzen op de moeijelijkheden, verbonden aan het bestuur over instellingen van weldadigheid, vooral over die welke geneeskundige verpleging ten doel hebben. Gedeputeerde Staten, zoowel als de commissie van toezigt over het gesticht *Meerenberg*, hebben die moeijelijkheden in ruime mate ondervonden.

Gedeputeerde Staten ontvangen steeds met schroom nieuwe voorstellen van de commissie over *Meerenberg*. De reden daarvan is, dat men zich had voorgesteld, dat de behoefte aan nieuwe werken zich niet meer zoude voordoen, wanneer al de werken overeenkomstig het in der tijd uitgebragte groote rapport, zouden zijn voltooid.

Men is daarbij evenwel niet genoegzaam indachtig geweest op de omstandigheid, dat de ondervinding dagelijks nieuwe verbeteringen aan de hand geeft. Evenmin heeft men zich voorgesteld, dat de bevolking van het gesticht, welke nu reeds 500 zielen bedraagt, zoo sterk zoude vermeerderen.

De kosten van het gesticht *Meerenberg*, zoowel die van onderhoud als van verpleging, zijn volgens spreker, minder, dan de kosten der gestichten van naam in het buitenland.

Het voorstel tot bouwing eener woning voor den twee den geneesheer, is door de commissie van toezigt gedaan. Gedeputeerde Staten hebben dat voorstel ondersteund. De gronden voor de noodzakelijkheid van eene afzonderlijke woning worden door de financieële commissie gedeeld, maar zij vereenigt zich nogtans niet met de voordragt, zoo als die gedaan is, en stelt voor, den tweeden geneesheer vrijheid te geven om *buiten* het gesticht te wonen.

Dit acht spreker nadeelig; de geneesheer zal dan niet zoo veel in het gesticht zijn, niet zoo dadelijk ter hulpe zijn, daar hij minstens een half uur van het gesticht af zal wonen.

Wat het financieele betreft, zoo levert het voorstel der commissie in vergelijking met dat van Gedeputeerde Staten, weinig voordeel voor de provincie op.

Volgens het laatste toch zal men eene som van *f* 10.000 in eens moeten geven, volgens het voorstel der commissie jaarlijks *f* 500, dat is de rente van een kapitaal van *f* 10000. Wel zegt de commissie, dat de toelage van *f* 500 voor vrije woning slechts tijdelijk zal zijn, daar de tweede geneesheer later welligt in het gesticht zoude kunnen wonen, wanneer de bevolking daarvan vermindert, door de overbrenging van ongeneeslijke lijders in afzonderlijk voor hen daar te stellen bewaarplaatsen.

Spreker echter meent, dat er voorshands weinig uitzigt op de daarstelling van zoodanige bewaarplaatsen bestaat. Wel zijn daartoe reeds voor eenige jaren voorstellen gedaan, die ook dezerzijds bij de regering ernstig zijn ondersteund, doch sedert vernam men van deze zaak niets meer. Eene wet daaromtrent laat zich nog steeds en misschien nog lang wachten.

Ten slotte deelt spreker als zijne meening mede, dat het beter zoude zijn het geheele voorstel aftewijzen, dan den 2e geneesheer verlof te geven om buiten het gesticht te wonen, waarvan de nadeelen zullen worden ondervonden.

De Heer *Opperdoes Alewijn* herinnert dat hij steeds een bestrijder is geweest van de wijze, waarop in dit gewest uitvoering is gegeven aan de wet van 29 Mei 1841 N°. 20.

Hij gelooft dat hij zich in deze, vooral wat de gevolgen van financieelen aard betreft, niet heeft bedrogen.

Hij heeft steeds aangeraden, dat men met de bouwing van een gesticht langzaam zoude te werk gaan en vooraf bescheiden en plannen van elders zoude verzamelen.

Men is echter haastig voortgegaan en heeft groote sommen voor deze zaak besteed, welke al dadelijk was gepræjudiceerd door den aankoop van de buitenplaats *Meerenberg*.

Meer en meer heeft het daargesteld gesticht tot bezwaar der provincie gestrekt en een groot deel harer hulpbronnen gevorderd.

Toen het gesticht er echter eens was, heeft spreker in de zaak berust en zich voor het toestaan der gewone onderhoudskosten verklaard, doch tegen de voorstellen tot uitbreiding.

Bij het uitzigt op de gedeeltelijke ontruiming van het gesticht door ongeneeslijke lijders, waarvan ditmaal gewag is gemaakt, meent spreker dat het præmatuur zoude zijn, thans tot het bouwen eener woning voor den tweeden geneesheer over te gaan. Die geneesheer zoude in afwachting van nadere inlichtingen ten deze, zijn voorgenomen huwelijk kunnen uitstellen.

De Heer *Jolles* brengt gaarne lof aan de inrigting *Meerenberg*, en juicht, zooals hij verzekerd is, gelijk elk lid dezer vergadering doen zal, van ganscher harte de zoo heilzame verbetering in het lot der krankzinnigen toe, hetwelk vroeger zooveel te wenschen overliet.

Wanneer hij intusschen in aanmerking neemt, hetgeen aan dit gesticht bereids is ten koste gelegd, dan gelooft hij, dat ook hier het gezegde van toepassing is, sunt certi denique fines.

De voldoening aan wezenlijke behoeften voor die instelling acht ook hij noodig, daartoe zal hij gaarne medewerken, doch hij is bevreesd, dat in het algemeen het doel van volkomenheid te zeer worde nagejaagd, en eene zucht ontsta om met inrigtingen in den vreemde te wedijveren, hetwelk voor een gesticht uitsluitend van eene *provincie*, aan te groote financieele bezwaren verbonden is.

Spreker kan evenmin toegeven, dat in den tegenwoordigen stand van zaken, eene jaarlijksche uitgave van *f* 500 gelijk kan worden gesteld, met de thans gevraagde uitgave van p. m. *f* 10.000, voor bouwing eener afzonderlijke woning voor den 2e geneesheer, waarbij dan toch de jaarlijksche kosten van onderhoud zouden moeten worden gevoegd.

Gaarne brengt spreker de meeste hulde aan de verdiensten van den ijverigen en bekwamen geneesheer-directeur, doch gelooft dat men zich zal moeten bepalen tot een goed onderhoud van het bestaande, en tot de zorg voor eene doelmatige verpleging. Te meer acht hij het geraden spaarzaamheid aantebevelen bij de overtuiging, waarin een onlangs gedaan bezoek van het gesticht hem heeft versterkt, dat er nog buitengewone aanvragen tot uitbreiding van meerderen of minderen omvang te verwachten zijn.

Hij wenscht alzoo het rapport der commissie te ondersteunen.

De Heer *Rutgers van Rozenburg* zegt, dat Gedeputeerde Staten bij het doen van het thans in behandeling zijnde voorstel, van de overtuiging zijn uitgegaan, dat het bouwen eener woning noodig is.

Dit laatste is wedersproken door den Heer *Jolles*, doch op geen anderen grond, dan dat er hier een streven naar volmaking zoude bestaan, een streven om van *Meerenberg* als het ware eene model-inrigting, een *eerste* gesticht van het vaste land te maken.

Zoodanig streven bestaat echter noch bij Gedeputeerde Staten, noch bij de commissie van toezigt over het gesticht.

Doch hoe zal spreker aantoonen, dat dit zoo is? Hij verklaart daartoe niet in staat te zijn.

Nogthans merkt hij op, dat bevoegde geneeskundigen verklaren, dat er in andere gestichten nog veel bestaat, wat te *Meerenberg* niet gevonden wordt, en wat men ook niet voornemens is daar te maken.

Men wenscht het goede dat elders bestaat, te *Meerenberg* na te volgen, misschien andere gestichten te evenaren, doch geenszins die te overvleugelen.

Spreker noodigt ten slotte deskundige leden dezer vergadering uit, te verklaren of werkelijk het gesticht *Meerenberg* reeds zoo voortreffelijk is, dat het weelde zoude zijn, er nog meerdere gelden aan ten koste te leggen.

De Heer *Büchner* zal zich niet uitlaten over de vraag of *Meerenberg* een goed gesticht is; die vraag is thans niet aan de orde, maar alleen het voorstel tot bouwing eener woning voor den 2e geneesheer.

De gronden, waarop dit voorstel rust, zijn aan de commissie zeer juist voorgekomen. Zij wil ook toestaan dat de geneesheer huwe, en daarom zijne wedde verhoogen, maar de commissie heeft het oog geslagen op den toestand van *Meerenberg*; zij acht dien onhoudbaar; het gesticht moet òf worden ontruimd door een gedeelte der patienten, òf worden uitgebreid.

Het is om die reden, dat het voorstel van Gedeputeerde Staten praematuur wordt geacht, en dat de commissie gemeend heeft een middelweg te moeten aangeven.

Spreker ziet er geen bezwaar in, dat de 2e geneesheer een half uur buiten het gesticht wone. Hij zoude wel wenschen te vernemen, waarop de daartegen aangevoerde bezwaren rusten. Er zijn immers nog altijd twee andere geneesheeren tot hulp bij dadelijk gevaar in het gesticht aanwezig. Ook al woont de 2e geneesheer aldaar, dan zal hij toch wel van tijd tot tijd uit zijn.

De Heer *Perk* bepaalt zich bij de vraag: wat is het nadeel van een of twee jaar uitstel in deze?

Dat de geneesheer op een half uur afstand van het gesticht wone, daarin ziet ook hij geen bezwaar. Hoevele bewoners van het platte land wonen niet een uur of anderhalf uur van hunnen geneesheer verwijderd.

Spreker hecht aan het gevaar eener misschien noodelooze uitgaaf van *f* 10.000.—, met den last van het onderhoud der woning.

Voor weinige jaren was het algemeen oordeel, dat eene splitsing van geneeslijke en ongeneeslijke lijders niet mogelijk was; nu wijst men daarop als nabij zijnde.

De gevoelens schijnen dus van tijd tot tijd omtrent deze zaak te veranderen. Met het oog daarop, meent spreker zich voor uitstel van den voorgedragen bouw te moeten verklaren.

De Heer *Messchert van Vollenhoven* erkent wel dat er *grenzen* moeten zijn, maar als er *behoefte* aan uitbreiding bestaat, mag men die naar hem voorkomt niet achterwege laten.

De zucht om buitenlandsche gestichten voorbij te streven, heeft spreker nooit kunnen bespeuren. Zoodanige zucht zoude zeker ijdel zijn, daar de naam van *Meerenberg* die niet noodig maakt.

Wel legt men er zich op toe de inrigting te verbeteren, en dit is zelfs in het financieel belang der provincie, omdat anders de meest bemiddelden het gesticht zouden verlaten en naar elders gaan. Reeds heeft de omstandigheid dat de 2e geneesheer ongehuwd is, aanleiding gegeven dat lijders van de 1e klasse zijn vertrokken.

Moeijelijk kunnen hier alle bezwaren opgesomd worden, die er tegen bestaan, dat de 2e geneesheer buiten het gesticht wone. Het ligt echter in den aard der zaak, dat hij zich veelal buiten het gesticht zal ophouden. Daarenboven moet hij den 1sten geneesheer-directeur vervangen zoo dikwijls deze afwezig is, hetgeen bezwaarlijk zal gaan, als hij zelf zoover van het gesticht afwoont; er is alsdan veel verwarring te vreezen.

Spreker verwacht de besprokene splitsing van lijders niet. De wijze, waarop de zaken van geneeskundigen aard hier te lande worden behandeld, geeft weinig grond zulks spoedig te verwachten.

Het is bovendien nog niet gebleken, dat de regering is teruggekomen van het denkbeeld, dat de splitsing onmogelijk is. En al ware dit het geval, dan zoude toch de zaak nog vel bezwaar ontmoeten, uithoofde van de daaraan verbonden kosten.

De Heer *Koenen* vraagt inlichting, of Gedeputeerde Staten het gevoelen deelen, door den Heer *van Vollenhoven* geuit, dat het beter is, dat de geheele zaak worde afgestemd, dan dat de conclusie van het rapport worde aangenomen.

De *Voorzitter* merkt op, dat, aangezien het rapport geen onderwerp van discussie bij Gedeputeerde Staten heeft uitgemaakt, de gedane vraag moeijelijk kan *beantwoord worden.*

De Heer *Sarphati* zegt, dat er gesproken is over de schatting van het gesticht *Meerenberg* tegenover andere gestichten.

Hij is van oordeel dat er ten deze geen paralel kan getrokken worden.

In ons land kan men geene model inrigting voor krankzinnigen krijgen, men kan daar geene proeven nemen op zoo groote schaal als elders geschiedt.

Spreker deelt geenszins de bezwaren, aangevoerd tegen het wonen van den geneesheer buiten het gesticht.

De ervaring heeft sinds eenige jaren geleerd, dat er ongeneeslijke lijders zijn en dat het wenschelijk is, die van de overigen afte scheiden. Het gevoelen der geneeskundigen is daaromtrent niet veranderd.

Vroeger of later zal de afscheiding moeten plaats hebben, en dan zal er misschien gelegenheid komen om den 2e geneesheer binnen het gesticht te laten wonen.

Men zal dus later met meer grond in deze zaak kunnen beslissen en daarom is spreker voor uitstel.

De Heer *de Vicq* zegt, dat hij bij een bezoek op het gesticht, den directeur heeft gesproken en van dezen heeft vernomen, dat hij met den Heer *van Vollenhoven* van gevoelen is, dat boven de aanneming van de conclusie der commissie te verkiezen is, dat het geheele voorstel worde afgewezen.

De Heer *de Vicq* acht het nog niet uitgemaakt, dat het noodig is de jaarwedde van den 2e geneesheer te verhoogen, toelage te geven voor vrije woning, en hem dus in de gelegenheid te stellen zich in het huwelijk te begeven.

Spreker vraagt wat er moet worden gedaan, wanneer ook de 3e of 4e geneesheer wil huwen?

De *Voorzitter* voert het woord en zegt, dat bij de discussie is gewezen op het gevaar, dat jaarlijks nieuwe aanvragen ten behoeve van *Meerenberg* zullen worden gedaan. Het is mogelijk, dat de vorderingen der wetenschap daartoe zullen leiden, doch in elk geval zal elke nieuwe voordragt aan het oordeel der vergadering worden onderworpen, en staat het dus aan haar, daaromtrent te beslissen, zoo als zij zal vermeenen te behooren.

Z. H. EG. vraagt of onder deze omstandigheden de vrees voor meerdere aanvragen, op de stemming over dit voorstel van invloed mag zijn.

Na eenige inlichtingen gegeven te hebben, ten aanzien der te houden stemming, brengt de voorzitter de conclusie van het rapport der commissie in rondvraag.

Het 1e lid dier conclusie, strekkende tot afwijzing der voordragt van Gedeputeerde Staten, tot het bouwen eener woning voor den 2e geneesheer, wordt aangenomen met 54 tegen 9 stemmen.

Het 2e lid, tot verhooging der jaarwedde van genoemden geneesheer met *f* 1000, in plaats van vrije kost, inwoning, bewassching enz., wordt mede aangenomen met 41 tegen 22 stemmen.

Met 29 tegen 24 stemmen wordt eindelijk goedgekeurd het derde lid der conclusie, tot het voorloopig verleenen eener tegemoetkoming, niet te bovengaande de som van *f* 500 voor eene woning, zoo na mogelijk aan het gesticht.

10. De voorzitter brengt in behandeling de voordragt van Gedeputeerde Staten, tot verhooging der jaarwedde van den boekhouder van het gesticht *Meerenberg*, tot een bedrag van *f* 1200, ingaande met 1 Januarij 1857.

Overeenkomstig het rapport der commissie wordt deze voordragt aangenomen, hebbende bij de stemming 54 leden zich *vóór* en 9 leden er zich *tegen* verklaard.

11. De begrooting van het gesticht *Meerenberg*, voor de dienst van 1858, waarvan de aanneming door de commissie is aanbevolen, wordt verder goedgekeurd.

12. De beraadslagingen vangen aan over de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven der provincie, voor de dienst van 1858.

De commissie heeft de goedkeuring dezer begrooting aanbevolen, behoudens de daarin te brengen wijzigingen, overeenkomstig de bijzondere door haar uitgebragte rapporten.

Hoofdstuksgewijze worden daarna, behoudens de reeds bij voorafgaande besluiten goedgekeurde wijzigingen in de primitieve voordragt, zonder stemming aangenomen, de hoofdstukken I—VII der uitgaven.

Door den Heer *Büchner*, is als amendement voorgesteld om hoofdstuk VIII, afd. 2 art. 1 aldus te lezen: *Bijdrage van de provincie in de jaarlijksche kosten van de genees-, heel- en verloskundige school te Amsterdam* *f* 3387.50.

Hierdoor zoude dus genoemde post worden verminderd met de daarop voorgedragen subsidien, ten behoeve der genees-, heel- en verloskundige scholen te *Haarlem*, *Alkmaar* en *Hoorn* te zamen ad *f* 1800.

De Heer *Büchner* erlangt het woord tot toelichting van zijn amendement.

Hij heeft het gewaagd tot wijziging van den hier bedoelden post een gelijk voorstel te doen, als ten vorigen jare. De toen door hem verlangde wijziging is door de vergadering niet afgestemd, omdat de nutteloosheid der scholen te *Haarlem*, *Alkmaar* en *Hoorn* is betwist, maar omdat men eene herziening der geneeskundige wetten verwachtte en daarom toen het intrekken der sedert jaren verstrekte subsidien onraadzaam achtte.

Spreker merkt op, dat het nu bijna 30 jaren geleden is, sedert de regering de behoefte aan bovengenoemde herziening heeft erkend, en nog is in die behoefte niet voorzien; hij meent dat men welligt nog lang daarnaar zal kunnen wachten.

Volgens het jaarverslag over 1856 is het onderwijs in de anatomie aan de clinische school te *Alkmaar* onvoldoende geweest, uithoofde van gebrek aan lijken.

Op het nutteloze der bedoelde clinische scholen zal hij, na het ten vorigen jare opgemerkte, thans niet verder terugkomen, maar hij vindt geene vrijheid om mede te werken, dat het uitoefenen der geneeskunde worde toevertrouwd aan menschen, die aan gebrekkige scholen zijn gevormd.

De Heer *Messchert van Vollenhoven*, heeft door den vorigen spreker alleen bezwaren hooren in het midden brengen, ten aanzien der school te *Alkmaar*. Hij vraagt of daarop alleen het ongunstig oordeel van dien spreker rust, dan of hij ook klagten heeft over de scholen te *Haarlem* en te *Hoorn*.

De Heer *Buchner* zegt zich te herinneren, dat het vroeger te *Hoorn* aan gelegenheid tot het geven van clinisch onderwijs ontbrak, bij gemis van een ziekenhuis.

De Heer *Messchert van Vollenhoven* voert aan, dat de examens op de scholen te *Haarlem* en te *Hoorn* door hem zijn bijgewoond. Hij heeft daar de bewijzen meenen te vinden, dat het onderwijs zoowel praktisch als theoretisch voldoende is. De gedane vragen en gegeven antwoorden, waren ook voor hem, die geen deskundige is, begrijpelijk.

Die verklaring aarzelt hij evenwel atteleggen van zijne bevinding elders; waar het examineren eener wetenschap-

pelijke strekking had, heeft hij wel eens moeten twijfelen of de geëxamineerden de gedane vragen wel begrepen. Dit was hier het geval niet.

Door de intrekking der hier bedoelde bijdragen, zouden de scholen te niet gaan, en zal dit ten gevolge hebben, dat verscheidene jongelieden van goeden aanleg en lust voor het vak, daardoor de gelegenheid zullen missen om tot geneeskundigen te worden gevormd, als niet bij magte zijnde zich naar elders ter opleiding te begeven.

De Heer *van Akerlaken* erkent dat er te *Hoorn* geen stedelijk ziekenhuis is; maar meent niettemin er gelegenheid is tot het erlangen van goed onderwijs.

De Heer *Sarphati* zegt, dat wanneer het geven van geneeskundig onderwijs lang verzuimd is, er misschien behoefte kan bestaan aan hulp, vooral tot opleiding voor de kleine praktijk; als voldoend middel van onderwijs moeten die kleinere scholen echter niet worden beschouwd, maar als voorbereiding voor het onderwijs aan de academiën.

Spreker acht het noodig, dat men het daarheen leide, dat inrigtingen als de hier bedoelde, worden opgeheven; hij wenscht dat daartoe niet op eens, maar gaande weg worde overgegaan. Dit ligt ook in de bedoeling van het amendement, en daarom ondersteunt hij het.

De Heer *Rutgers van Rozenburg* is van oordeel, dat het bezwaar tegen de school te *Alkmaar* aangevoerd, slechts van tijdelijken aard was; het bestaat thans niet meer.

Naar zijne meening is het noodig, in deze niet enkel af te gaan op hetgeen ten aanzien der scholen in het jaarverslag voorkomt, maar zoude het beter zijn zich vooraf bekend te maken met den toestand der scholen. Zoodanig voorafgaand onderzoek komt hem voor noodzakelijk te zijn, alvorens worde overgegaan tot de intrekking van een sedert jaren verleend subsidie, waarvan de opheffing der scholen het gevolg zal zijn.

De Heer *Buchner* geeft toe, dat hij geen persoonlijk onderzoek ten deze heeft ingesteld, doch zijn gevoelen is ook niet op persoonlijke meening gegrond, maar op de uitspraak over de kleine scholen, van geneeskundigen verre boven zijn lof verheven.

Het laat zich dan ook gereedelijk gevoelen, dat het niet mogelijk is aldaar goed en voldoend onderwijs te geven, wanneer men bedenkt dat de geneeskundigen, aan het hoofd dier scholen geplaatst, veelal eene drukke praktijk hebben.

Daarenboven wanneer er bij deze scholen vacaturen bestaan, dan is het niet de vraag: Wie heeft de noodige geschiktheid voor de betrekking? maar wie is benoembaar, want men heeft alleen keuze uit de aanwezige geneeskundigen.

De Heer *Teding van Berkhout* merkt op, dat de Heer *v. Vollenhoven*, als een bezwaar heeft aangemerkt, dat vele jonge lieden, die nu op minder kostbare wijze onderrigt ontvangen aan de kleinere scholen, niet in de gelegenheid zullen zijn om te *Amsterdam* te komen, alwaar zoo vele middelen voor het practisch onderwijs voorhanden zijn.

Spreker zoude meenen, dat dit juist een argument vóór het amendement was, want er bestaat overvloed van geneeskundigen.

De Heer *Smit* wenscht zich alleen tot de financieele strekking van het amendement te bepalen, en dan oordeelt hij het gevaarlijk, op de voorgestelde wijze bij amendement wijziging in de begrooting te brengen.

De begrooting zoude daardoor geheel op lossen grond komen te staan.

Hij zoude daarom in overweging willen geven de zaak nader grondig te onderzoeken, waardoor men dan in de gelegenheid zal zijn, om later na rijp beraad eene beslissing te nemen.

De Voorzitter brengt onder de aandacht der Vergadering, dat de subsidien ten behoeve der geneeskundige scholen, in der tijd bij koninklijke besluiten zijn geregeld.

Hij betwijfelt het of die subsidien door de aanneming van een amendement zouden kunnen worden ingetrokken.

Wanneer de onderwerpelijke aangelegenheid nader is onderzocht, zoude het in aanmerking kunnen komen, zich tot Z. M. te wenden met verzoek om wijziging der bedoelde besluiten.

Het amendement van den Heer *Büchner*, wordt thans in stemming gebragt, en verworpen met 50 tegen 13 stemmen.

Door de commissie was voorgesteld den post sub. Hoofdst. VIII. Afd. 3. Art. 5., *Bijdrage in de kosten van vernieuwing der schoeijing langs de overtoomsche vaart, in de gemeente Nieuwer Amstel*, van de begrooting weg te laten.

De Voorzitter deelt den tegenwoordigen stand der zaak mede en merkt op, dat de vooruitzigten op het tot stand komen eener schikking tusschen de belanghebbende besturen, tot regeling dezer zaak, gunstig zijn. Bereids heeft de Raad van *Nieuwer-Amstel* zich bereid verklaard, om met behulp van een provinciaal subsidie in de vernieuwing der schoeijng te voorzien. Alleen de onderhandelingen nopens het onderhoud, zijn nog niet ten einde gebragt. Doch het uitzigt bestaat, dat ook dit punt spoedig tot een gewenscht einde zal komen, alzoo Burg. en Weth. van *Amsterdam* geneigd zijn, het daartoe aan de zijde van *Nieuwer-Amstel* gedaan voorstel bij den Raad te ondersteunen. Gedeputeerde Staten stellen zich dan ook voor, eene bepaalde voordragt te kunnen doen in de najaars-zitting. Z. H. E. G. acht het daarom wenschelijk, dat de post op de begrooting blijve uitgetrokken. Daardoor zal de vergadering nog tot niets verbonden zijn, en op eene nadere voordragt van Ged. Staten dienaangaande eene beslissing kunnen nemen.

De Heer *Koenen* en andere leden der financieele commissie verklaren, na de gegeven inlichtingen, geen bezwaar te hebben tegen het behoud van den voorgedragen post.

De Hoofdstukken VIII en IX der uitgaven, al de Hoofdstukken der inkomsten, en eindelijk de begrooting in haar geheel, worden daarna aangenomen, onder magtiging op Gedeputeerde Staten, om in de cijfers der begrooting die wijzigingen te brengen, die ten gevolge van de verschillende afzonderlijk genomen besluiten, zullen bevonden worden noodig te zijn.

13. De voordragt van Gedeputeerde Staten tot heffing van opcenten op de grond- en personeele belastingen, wordt na wijziging der daarin ingeslopen schrijffout goedgekeurd.

14 De rekeningen van het gesticht *Meerenberg* over 1856 en van de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1855, hebben noch bij de commissie, noch bij de vergadering tot bedenkingen aanleiding gegeven, en zijn mitsdien goedgekeurd.

15 De door Gedeputeerde Staten voorgestelde wijziging in het huishoudelijk reglement voor het gesticht *Meerenberg* is, overeenkomstig de conclusie van het daaromtrent uitgebragt rapport, door de vergadering goedgekeurd.

16. De voorzitter brengt ter tafel de missive van Gedeputeerde-Staten, houdende voordragt tot vaststelling der quota's, door de onderscheidene waterschappen bijtedragen voor het gewoon onderhoud van den *Noorder IJ- en Zeedijk.*

Gedeputeerde-Staten verzoeken bij die missive tevens magtiging, om op den tot dus verre gevolgden voet voort tegaan met het verstrekken van subsidien voor de kosten van het gewoon onderhoud van den *Noorder IJ- en Zeedijk*, over die jaren, waarin de door ieder waterschap optebrengen som, nog volgens de quota's van 1845 wordt geregeld.

Bij de commissie zijn tegen het voorstel en tegen het verleenen der gevraagde magtiging geene bedenkingen gerezen. Zij stelt voor ten aanzien van de vaststelling der quota's een afzonderlijk besluit te nemen, overeenkomstig het in haar rapport opgenomen concept.

De gevraagde magtiging wordt verleend, en het in concept overgelegd besluit vervolgens vastgesteld.

17. Alsnu komt in behandeling het door Gedeputeerde Staten ingediend concept-reglement voor het dijksbestuur van den *Noorder IJ en Zeedijk.*

De commissie in wier handen dit stuk is gesteld, is van oordeel dat het ingediend reglement, uithoofde van de groote moeijelijkheden aan de vaststelling daarvan verbonden, in deze zitting niet volledig zal kunnen worden afgehandeld.

Eene omwerking van het opgemaakt concept wordt door de commissie noodig geacht.

De beginselen welke bij die omwerking ten grondslag behooren te worden gelegd, worden in haar rapport ontwikkeld. Daarbij worden voorts eenige opmerkingen in het midden gebragt, ten aanzien van sommige artikelen van het ontworpen reglement.

De conclusie van het rapport strekt daartoe:

1. dat het aangeboden ontwerp wederom in handen van Gedeputeerde Staten zal worden gesteld, om het te wijzigen naar de beginselen in het rapport ontwikkeld.

2. dat de commissie, na verkregen koninklijke magtiging, hare werkzaamheden na het sluiten dezer zomervergadering zal voortzetten, ten einde haar eindrapport over het gewijzigd ontwerp in de volgende najaarszitting te kunnen uitbrengen.

Nadat de voorzitter heeft verklaard, dat Gedeputeerde Staten geen bezwaar tegen de conclusie van het rapport hebben, wordt die aangenomen.

18. Aan de orde is het rapport der waterstaats-commissie, op de in hare handen gestelde adressen van polderbesturen in den zoogenaamden *Duinkavel*, houdende verzoek, om de aan hunne zorg toevertrouwde polders, niet te brengen of te doen blijven, onder de dijkpligtige landen aan de vereeniging, bekend onder den naam van *Noorder IJ- en Zeedijk.*

Overeenkomstig het advies der commissie worden deze adressen gesteld in handen van Gedeputeerde Staten.

19. Behoudens eene kleine wijziging van redactie, door de commissie voorgesteld, wordt eenstemmig aangenomen het bijzonder reglement van bestuur voor den polder de *Schagerwaard* of *Witsmeer.*

20. In behandeling komt het concept-reglement van bestuur voor het waterschap de *Schermeer.*

De conclusie van het rapport strekt tot aanneming van dit reglement, behoudens eenige daarin aan te brengen wijzigingen.

De Heer *de Lange* merkt op, dat bij aanneming van dit reglement, in de *Schermeer* zal opgenomen worden het oude niet schuldpligtige land.

Hij doet de vraag of het de bedoeling is, dat de bewoners van dat land, bepaaldelijk van de zoogenaamde *Matten*, die geene polderlasten aan de *Schermeer* betalen, bij de verkiezing van het polderbestuur, stemgeregtigd zullen zijn.

De Heer *de Vries* beantwoordt die vraag ontkennend, met verwijzing naar artikel 6 van het algemeen Reglement.

Nadat de door de commissie voorgestelde wijzigingen bij stemming zijn aangenomen, wordt het reglement vastgesteld.

21. De bijzondere reglementen voor het bestuur van het waterschap de *Wijde Wormer*, van den *'s Gravelandschen polder*, van den polder *de Weel*, van den *Slootgaardpolder*, van het polder district *Oude Niedorp* en van den *Overweerschen polder*, worden alle zonder voorafgaande discussie en behoudens kleine door de commissie voorgestelde wijzigingen, zonder stemming aangenomen.

21. Het onderzoek van de concept-reglementen voor het bestuur van het Hoogheemraadschap *Waterland*, het Heemraadschap *Wormer Jisp* en *Nek* en den *Eilandspolder*, tegen elk waarvan bezwaarschriften en adressen voorhanden zijn, is door de commissie in wier handen zij waren gesteld, niet ten einde gebragt.

Die commissie heeft daarom bij een voorloopig rapport diligent verklaring tot de najaarszitting verzocht, ten einde inmiddels na verkregen magtiging des Konings hare werkzaamheden te kunnen voortzetten.

Het gedaan verzoek wordt door de vergadering toegestaan.

22. Aan de orde is het ontwerp reglement voor het dijksbestuur van *Wieringen.* Door de commissie is de aanneming van dit reglement voorgesteld.

De Heer *Heemskerk* vestigt de aandacht der vergadering op de omstandigheid, dat de minderheid der commissie van oordeel is geweest, het reglement op nieuw aan Gedeputeerde Staten te moeten verzenden, ten einde eene vereeniging van het dijks- met het polder-bestuur te beproeven, hetgeen door eenige ingelanden verlangd wordt.

Naar zijn gevoelen bestaan er geene afdoende redenen tegen de vereeniging, en schijnt de eenige reden te liggen in de persoonlijke overtuiging der bestuurders.

Spreker is van oordeel dat door de aanneming van dit reglement de zaak der vereeniging zal worden gepraejudiceerd.

De Voorzitter merkt op, dat wanneer men de afdoening van het reglemet had willen voorkomen, een voorstel had moeten zijn gedaan om het te renvoijeren naar Gedeputeerde Staten

Nu zoodanig voorstel niet gedaan is, heeft de vergadering alleen het voorstel *aan te nemen* of te *verwerpen* en dit laatste acht hij niet wenschelijk.

De Heer *Siemers* meent dat de aanneming van het reglement later misschien tot moeijelijkheden aanleiding zal geven.

Welligt toch zal men later moeten delibereren over een reglement op het bestuur des polders. Beide reglementen zullen dan met elkander in verband moeten gebragt worden, wanneer men geene vereeniging wil.

Wenschelijk zoude het zijn de beide reglementen te gelijk te behandelen, daar de belangen der binnenpolders bestendig in aanraking komen, met die van het dijksbestuur. Om dus dit reglement niet nader te moeten wijzigen, oordeelt hij het raadzaam met de vaststelling daarvan te wachten, tot dat het reglement voor den polder zal zijn ingekomen.

Het punt der vereeniging kan dan nader ter sprake worden gebragt.

De Heer Mr. *G. de Vries Az.* zegt, dat Gedeputeerde-Staten vermeend hebben aan het denkbeeld der vereeniging voor alsnog geen verder gevolg te moeten geven, niet overtuigd zijnde, dat daaraan zoo dringende behoefte bestaat.

Ingeval eene afzonderlijke regeling schadelijk ware geweest, dan zoude de oppositie op het voorstel van Gedeputeerde-Staten niet van invloed zijn geweest.

Nu echter hebben zij gemeend daaraan te moeten toegeven.

Aan herziening van het reglement voor het dijksbestuur bestond meer behoefte, dan aan de herziening van het polderreglement, aangezien volgens laatstgenoemd reglement de ingelanden reeds invloed hebben op de benoeming der bestuursleden, doch volgens het bestaand dijksreglement niet.

Spreker meent dat door de aanneming van het voorgedragen reglement niets zal worden gepraejudiceerd.

De Heer *Siemers* blijft de gelijktijdige behandeling van beide reglementen wenschelijk achten; alhoewel bij het polderreglement van 1845 aan de ingelanden invloed op de benoeming is toegekend, meent hij evenwel, dat aan dat reglement tot hiertoe weinig gevolg is gegeven.

Het reglement wordt daarna goedgekeurd met 34 tegen 25 stemmen.

23. Blijkens missive van Gedeputeerde Staten, dd. 17 Jnnij jl. n°. 15, is uit eene met de regering gevoerde correspondentie, over de gehoudenheid tot naleving van de bepalingen van Z. M. besluit van 29 Maart 1822 (staatsblad n°. 7) gebleken, dat Z. M. Hoogstderzelver goedkeuring niet meer zal verleenen aan de reglementen voor waterschapsbesturen, wier bepalingen in strijd zijn met de voorschriften van bovengenoemd Koninklijk besluit, behoudens de daarin gebragte wijzigingen.

Het ten vorigen jare door de Staten vastgesteld reglement voor de *Purmer*, is dien ten gevolge niet door Z. M. goedgekeurd, maar Hoogstderzelver beslissing daarop is verdaagd tot na den afloop der zomer-vergadering van dit jaar.

Gedeputeerde Staten hebben thans voorgesteld bedoeld reglement in zooverre te wijzigen, dat daarbij de benoeming van den dijkgraaf, overeenkomstig het bovenaangehaald Koninklijk besluit, aan Z. M. blijft opgedragen.

De commissie in wier handen bovengenoemde missive is gesteld heeft, ofschoon met leedwezen kennis genomen hebbende van de zienswijze der tegenwoordige Regering, gemeend zich met de door Gedeputeerde Staten voorgestelde wijzigingen te moeten vereenigen.

De vergadering verleent daaraan hare goedkeuring.

24. De voorstellen van Gedeputeerde Staten; *a.* tot wijziging van den algemeenen staat der landen, dijkpligtig voor het buitengewoon onderhoud van den *Noorder IJ- en Zeedijk* en *b.* tot gedeeltelijke intrekking van art. 14 van het reglement van bestuur voor de *Hondsbossche en Duinen tot Petten*, worden overeenkomstig de conclusie der rapporten aangenomen.

25. Voor kennisgeving wordt aangenomen het overzigt van den toestand der zeeweringen, welk stuk ter provinciale griffie heeft ter visie gelegen.

26. Door den voorzitter wordt wederom ter tafel gebragt, het adres van het bestuur van den *Groot Limmerpolder*, waarbij de tusschenkomst der vergadering wordt gevraagd ter regeling van de waterloozing en den waterstand van de duinontginningen onder *Castricum en Bakkum.*

Z. H. E. G. stelt voor dit stuk te stellen in handen eener commissie, met magtiging om hare werkzaamheden, na verkregen verlof van Z. M. na de sluiting dezer zitting voort te zetten.

De vergadering zich hiermede vereenigd hebbende, zoo worden tot leden der commissie benoemd de Heeren *van Akerlaken*, *de Lange*, *Splitgerber*, *Hoeufft van Velsen* en *Messchert van Vollenhoven.*

27 Aan de commissie, benoemd in de vergadering van 20 November 1856 n°, 18, tot het instellen van een onderzoek naar den staat der duinen langs de *Noordsee*, wordt overeenkomstig haar verzoek diligent-verklaring verleend tot de volgende zomervergadering, met uitbreiding van het vroeger haar gegeven mandaat.

28. De voorzitter brengt wederom ter tafel het rapport der commissie op het voorstel van Gedeputeerde Staten, tot intrekking van het reglement, tot beveiliging van de kunstmatige beplanting der duinen, dd. 8 Julij 1842.

Daar er geene andere zaken dan de onderwerpelijke meer ter behandeling overig zijn, zoo stelt Z. H. E. G. voor, om tot de behandenling daarvan overeenkomstig art. 47 van het reglement van orde te besluiten, waarmede de vergadering zich vereenigt.

Uit het rapport der commissie blijkt, dat zij zich met de voordragt tot intrekking van het reglement niet vereenigt. Zij is van oordeel dat art. 444 van den Code Penal alleen tegen verwoesting op uitgebreide schaal is gerigt, maar dat de veelvuldige beschadigingen der duinbeplantingen, niet in het groot gedaan, daaronder niet te brengen zijn; dat dus de bestaande wetgeving niet voorziet in

de gevallen, tegen welke men in het belang der duinbeplanting voorziening verlangt. Zij adviseert dan ook om Gedeputeerde Staten uit te noodigen bij de hooge regering pogingen aan te wenden, opdat door den algemeenen wetgever in de onderwerpelijke zaak worde voorzien, doch zoo dit bezwaar van die zijde mogt opleveren, of reeds blijken opgeleverd te hebben, alsdan zelf in het bestaande reglement zoodanige *wijziging en uitbreiding* te ontwerpen, als deze aangelegenheid zal blijken te vorderen en bestaanbaar zal zijn, terwijl inmiddels het bestaande reglement zijne kracht zal blijven behouden.

De Heer Mr. *G. de Vries Az.* voert het woord ter bestrijding van de conclusie van het rapport.

Daarbij wordt voorgesteld, dat Gedeputeerde Staten zich te dezer zake tot de regering zullen wenden.

Spreker acht dit onnoodig, daar bij de vele werkzaamheden waarmede de regering thans is belast, geen gunstige uitslag van een verzoek om regeling dezer aangelegenheid kan worden gewacht.

Het geldt hier toch de wijziging van een artikel van den Code Pénal, en voor geheele of gedeeltelijke herziening van dien Code, is het zeker nu niet het geschikste oogenblik.

Ook met het tweede gedeelte der conclusie kan spreker zich niet vereenigen.

Gelijk hij reeds opmerkte, geldt het hier een punt van strafregt, en de regeling daarvan behoort uitsluitend tot de bevoegdheid van den algemeenen wetgever.

Bij het betoog dat de onderwerpelijke zaak werkelijk is een punt van strafregt, zet de Heer *de Vries* uiteen het verschil dat er bestaat tusschen strafregt en policie, hetwelk volgens hem scherp is afgebakend.

Onder strafregt vallen zoodanige overtredingen, die een misdrijf, een onregt daarstellen.

Onder policie daarentegen die handelingen, welke op zich zelve geoorloofd zijn, doch strafbaar worden omdat zij in het algemeen belang bij de wet verboden zijn.

Het beschadigen nu der helmbeplanting is wel degelijk een onregt en valt daarom onder het strafregt.

Bij de strafwet is daartegen dan ook wel voorzien.

De verordening die men verlangt, zou alleen strekken tot aanvulling van hetgeen de commissie meent dat aan art. 444 ontbreekt. Doch eene wet kan niet door eene provinciale verordening worden aangevuld.

Art. 141 der provinciale wet verbiedt den provincialen wetgever onderwerpen van algemeen rijksbelang te regelen, en dat het hier een rijksbelang geldt is niet twijfelachtig, nu het als zoodanig in den code is geregeld; voorts sluit art. 142 de bevoegdheid der provincie uit, ten aanzien van onderwerpen, omtrent welke, gelijk het thans in behandeling zijnde, bij eene wet voorschriften zijn gegeven.

Spreker vindt het voorstel der commissie eenigzins vreemd. Zij verlangt dat men zich tot den minister zal wenden, ten einde eene regeling bij de wet te erlangen, maar geeft niettemin nu reeds aan de hand dat, zoo het aanzoek bij den minister geen ingang mogt vinden, de provinciale Staten zelve in hetgeen aan de wet ontbreekt zullen voorzien.

De Heer *Jolles* wil de redeneringen van den vorigen spreker niet alle refuteren.

Hij wijst op een aantal plaatselijke verordeningen, die bepalingen inhouden welke inderdaad tot het strafregt behooren.

Hij acht het wenschelijk dat deze en dergelijke zaken door eene algemeene wet worden geregeld. Doch wanneer er zoodanige wet niet is, dan is het toch het best dat de regeling door den provincialen wetgever geschiede.

De staat der duinen vordert dit. Spreker meent dat in deze de theorie een weinig aan de praktijk moet worden opgeofferd.

De Heer Mr. *G. de Vries Az.* is van oordeel dat de Staten ook in deze zaak hunne bevoegdheid niet mogen te buiten gaan.

Tegenover de verordeningen door den Heer *Jolles* bedoeld, staat een andere reeks van feiten.

Vele aanschrijvingen toch van den minister zijn er voorhanden, om zoodanige bepalingen uit verordeningen te ligten, waarbij uitbreiding aan eenig artikel der wet wordt gegeven.

De Heer *Jolles* brengt in het midden dat, nu er een reglement bestaat, het gevaarlijk zoude zijn dit intetrekken.

Hij acht het niet noodzakelijk daartoe over te gaan, zonder iets beters in de plaats te geven.

De Heer *Asser* doet de vergadering opmerken, dat de commissie zich grondt op eene uitlegging van art. 444 van den code penal, die aan twijfel onderhevig is en waaromtrent de gevoelens uiteenloopen. Hij meent dat het beter zal zijn eerst aftewachten tot dat de regterlijke magt daaromtrent eene beslissing zal hebben gegeven. Beslist de regter dat art. 444 ook tegen de overtreding die men hier op het oog heeft, voorziet, dan heeft de provinciale wetgever niet met de zaak te doen; zoo neen, dan eerst is het tijd te vragen of er voorzieningen moeten worden genomen en door wien?

De Heer *Jolles* merkt op dat werkelijk de zaak reeds door den regter is beslist.

Volgens den Heer Mr. *G. de Vries Az.* heeft echter de hoogste regter de zaak nog niet uitgemaakt.

In stemming gebragt zijnde wordt de conclusie van het rapport aangenomen met 43 tegen 17 stemmen.

Geene zaken meer aan de orde zijnde, wordt de vergadering door den voorzitter in naam des Konings gesloten.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.